336

DION,
CHRIS
ET PETR

1499

10

Gir 776
n 10

Grat: — 12

Cat. M. 88

Cat. Inc. 88

i18506410

Dion Chryſoſtomus Pruſenſis philoſophus ad Ilienſes:
Ilii captiuitatem non fuiſſe aperte demonſtrat.
Franciſcus Filelfus e græco traduxit.

Petronius Arbiter Satyricus.

BIBLIOTECA PROVINCIAL Y DE LA UNIVERSIDAD DE SEVILLA.

Frãciſcus Filelfus uiro clariſſimo Leonardo Aretino. S.

CVm nup̄ ex noua Roma Italiã repeti-
turus nauigarẽ cæpit me deſiderium:
ut lõgo quaſi poſtliminio aliqd latinæ
lectitarẽ. Nam cũ annũ iam ꝑpe ſepti-
mũ in Thracia ob Græcas diſcẽdas lit-
teras degiſſem: neq̃ ullos interea Lati-
nos libros nedum aliquãdo legerim. Sed neq̃ inſpexerim
quidẽ: facile admonebar non minus Latinæ iam uellem: q̃
Græce hactenus ſtuduiſſem & loqui: & ſcribere. Etenim
anteq̃ Græcos diſcerem: uidebam Latinam eloquentiã nõ
mediocri ſtudiis illis meis impedimẽto eſſe: plurimo nunc
eam ornamento: ſplendoriq̃ futurã iudicabã. Quare qui
mihi per id temporis aderant ſumptis ita ut eram in naui
Latinis oratoribus: tu primis occurris. Nõ enim te minus
ſoleo Leonarde præſtantiſſime: q̃ Cicerone nr̃o delectari.
Et cum plæraq̃ luculenter abs te ac ſumma cum elegãtia
ſcripta perlegerem: ea ſe mihi offert epiſtola quã ad uirum
grauiſſimum ſalutatum illum iam pridem accõmodaras.
Vbi cum inter cætera & id quoq̃ ſcriptũ offenderem: ſo-
litos poetas ne dum res uerum etiam nomina fingere: mi-
rari cæpi admirationem plurimã. Neq̃ id eam ob rem mi
hi accidebat: ꝙ Plato quæq̃ nomina non caſu aliquo: ſed
natura ipſa: rei cuiq̃ aſcita demõſtrarit: ſed eo maxime ne
forte quæ a ueteribus traderentur hiſtoriæ. Et eæ quoq̃ cõ
fictæ eſſent: aut ſecus atq̃ fuerint crederentur: ut enim re-
liqua omittam: uidebam & Hector quod ab echator di-
ctum defenſorem ſignificaret: Et Priamus quod a Piame-
nos tractum ſit: quia emptũ illum ab indigenis fabulant̃:

ea tāq̄ ab euentu efficta noīa. Et huiuſmodi alia permulta intuebar. Meminerā ex altera parte ſcriptū apud Hero/dotum legiſſe: qui & ipſe ab Agyptiis ſacerdotibns acce/piſſe profitetur: nō in Troiam: ſed in Aegyptum Helenā: cum Alexādro ipſo nauigantē ab cōtrariis uentoꝶ flatib9 præteruectā: & a rege Protheo: Menelao tandē reſtitutā. Nā tametſi Lucianus ille noſter mēdacioꝶ crimine dam/natum Herodotū in Tartaro grauiter mulctari: Comiter ut aſſolet grauiter locatus ſit eum tn̄ hiſtoriæ patrem una omnes fatentur uoce. Meminerā & Steſicoꝶ cōtraria ceci niſſe. Meminerā & alia multa: q̄bus facile effectum eſt: q̄d crederem: quid ſequerer cui adhærerem: quē admitterem: haud ſcirem. Rem itaq; aio uoluntati mihi Dion ille Pru/ſenſis: quem nō minus ob aureā illam quā uſq; ueritatem: audacter loqui aſſueuerat: q̄ ob eā: quæ omni auro liqui/dior: purior: gratior: ex eius ore oratio effluebat: Chryſo/ſtomum cognominant: oportune uenit in mentē. Is enim cum alia multa: & grauia: tum in philoſophia: tum in re/liq̄s bonis artibus ſcriptitaſſet. Voluit & quæ ad rei Tro/ianæ ueritatem ꝑtinere iudicaſſet: in mediū referre. Lego inter nauigādum hominē. Placet: Latinum facio: nō enim grauitate & auctoritate uiri: minus q̄ rerum ab ſe ſcriptaꝶ ꝓbatione: demōſtrationeq; mouebar. Nō autē ab re Tra/ianum illum Cæſarē: qui cum cæteraꝶ omniū uirtutū: tū iuſticiæ & ueritatis: in primis a ſapiētibus: & claris uiris laudari mirifice ſolet uſq; adeo huius uiri familiaritate de lectari ſolitum prædicant: ut in Atrio īpatorio domeſti/cæ ſecū & cōiūctiſſime uiuere uoluerit. Cognorat. n. ſapiē tiſſimus ille princeps nō ſolū q̄to hic ingenio & doctrina præditus eſſet: ſed & qua animi grauitate: qua prudentia:

q̃ deniqꝫ uirtute:ſinceritate:fideqꝫ præſtaret. Q uāta uero & Veſpaſianus beniuolētia uiꝝ hūc admodū iuniorē cō/plexus fuerit:declarant & alii Græcoꝝ codices nōnulli:& q̃ttuor eius de impio ad Veſpaſianū ipſum copioſe:& grauiter elucubrati ſermones.Q uid āt de Nerone dixerim?q tāta in admiratiōe:& reuerētia:& honore:Dionē hūc ha/buiſſe tradit̃:ut nihil fruſtra eū ab ſe petere paſſus ſit:ſed & præter ingenii ſui ſæuitiā:atrocitatēqꝫ naturæ:clariſſi/moꝝ hoīum uitas:quos morti cōdēnarat:porāti ſibi cōdonauerit.Cū Dionis āt auctoritas tāti faciūda ſit:ut uix cu/iuſq̃ pluris:nō ipſe ſum tñ inſcius q̃ ꝑmulti huic eius de re Troiana ſentētiæ refragabunt̃:& ii maxīe:q uel Græcaꝝ lr̄aꝝ ignari:uel ſuopte īgenio rudes ſunt. Adeo nāqꝫ induratæ mēdacio quorūdā ſunt ceruices:ut aiunt:ut inſanire facilius q̃ nullā fuiſſe captiuitatē Ilii admittere poſſe crediderint.Neqꝫ hos ego demirer qdē:qñqdē & ex maioribus nr̄is:quoſdā & eos maxime qui ꝓbatiſſimi ueriſſimiqꝫ ha/bentur nō nulla ſcriptitaſſe intuemur:quæ nulli cōgruere ueritati facillime qs inueniat. Nā ut ea quæ nō ita i manu ſunt:& plurimoꝝ uerboꝝ indigēt:miſſa faciam hoc tꝑe. Tradūt præclari qdā tātā eſſe Olympi altitudinē:ut neqꝫ illis uentoꝝ ſpiritibꝰ cacumē illius ꝑflari:neqꝫ ullis imbribus dilui:aut niuibꝰ premi queat.Ipſe uero & myſiū uidi: & Macedoniæ Olympū:Inſignis.n.alios:altiores ue:hoc appellatos noīe nullos ſcio:Vtrūqꝫ aſcēdi montē:cacumē petii:ſuꝑauiqꝫ.Indolui ſæpenumero macilentiā atqꝫ tenuitatē corporis mei ea ꝑterritus formidine:quo præ nimio illo uentoꝝ flamine atqꝫ me inuitū:(uel ſine aliis)deuoluturū plane uiderer intueri.Niuibꝰ āt referti adeo illi ſunt: ut ea etiā anni parte:qua ſol uehemētior eas regiones ra/

diis impetere:ac ꝓpe exurere uidetᷣ niues:ab ipſis uſq; ca/
cuminibus deportentᷣ:uẽdanturq;. Idẽ de Atho fabulantᷣ
mõte:cũ idẽ nuprime ipſe exꝑtus uiderim. Verũ exiſtima
bunt fortaſſe ideo impræſentiaꝶ accidere:q Iuppiter mo
leſte tulerit nihil ſibi uictimaꝶ litatũ iri. At dicẽt faſtidioſi
qdã. Nõne Virgilius illa quæq; diligenter uiderat:quæ ad
Aeneæ:Troianoꝶq; laudẽ ſpectare uiderentᷣ: quaſi Aegy
ptioꝶ linguæ:litteraturæ ue cognitionẽ Virgili9 tenuerit:
& nõ Homeri potius imitator fuerit. Atq ꝑſpicuũ eſt:ue/
tuſtiſſimos Græcoꝶ quoſq; ad Aegyptios diſcẽdi grã:quo
pacto Latini ad Græcos conſueuerant:cõmigrare ſolitos.
Et illoꝶ ſñias:auctoritateſq;:in laudatiſſimis diſciplinis:
rebuſq; ſecutos. Idq; de Orpheo:Muſeo:Melãpode:Dæ/
dalo:Homero:Lycurgo:Solone:Pythagora:Eudoxo:De
mocrito:Oenopode:ac de ipſo deniq; pricipe philoſopho/
rum Platone legitᷣ. Quã uero de re Troiana ueritatẽ reliq
Græci:ſiue publicæ:ſiue priuatæ ſtudẽtes gloriæ occulta/
re uoluerũt:noluit Chryſoſtomus hic noſter pro ſua animi
modeſtia ſubticeſcere. Sed quid pluribus hac de re loquar
oportetᷣ: Præſertim apud te grauiſſimũ:& eloquentiſſimũ
uirũ:qui Græca nõ minus atq; Latina quæq;:unus oium
egregie ꝑdidiceris:ac diu multũq; tractaueris: Quo fit ut
lõge ẽt maiore cũ fiducia Dionẽ hũc noſtrũ ædere auſim.
Quis.n.niſi & indoctus:& rudis:& impudẽs improbatũ
ire auſit:qđ uel ꝓbatũ tibi:uel admiſſũ audieritᷣ: Hũc aũt
eo placuit ad te ſcribere:quo & meus ĩ te ſingularis amor:
ſũmaq; obſeruãtia tuæ hũanitati ĩnoteſceret:& ex auctori
tate tua(ut uerba tua recognoſcas)auctoritas q̃ſi quædã:
nouæ huic & inauditæ in uulgus de nulla Ilii captiuitate
ſñiæ:ſplẽdorq; accedat. Quare iã Dionẽ ipſũ audiamus.

Dionis Chryſoſtomi Pruſenſis philoſophi ad Ilienſes
Ilii captiuitatem non fuiſſe.

NON ego ſum admodum neſcius:q̃ oĩs
docere hoĩes ꝑdifficile ſit:fallere ãt fa/
cile. Et ſummo q̃dẽ cũ labore diſcunt:
ſi qd & illi a paucis qbuſdã nec ineru/
ditis diſcãt. Falluntꝰ ãt illico a neſciẽti/
bus plurimis:neq; ſolũ ab aliis quidẽ:
ueꝝ & ipſi ex ſeipſis falluntꝰ. Rudibꝰ enim ueritas amara:
& triſtis eſt. Mendaciũ uero & uoluptuoſũ:& dulce. Ve/
luti & iis accidere puto:q ex oculis laborãt:lucẽ qdem nõ
abſq; difficultate:moleſtiaq; ĩſpiciũt. Oſcuritatẽ uero q̃ in
ſpicere haud ſinit:facile & cũ ſuauitate patiũtꝰ. Nã quo pa
cto mẽdaciũ ſæpe ueritati præſtaret:niſi præ uoluptate ui
ceret? Cũ itaq; docere ꝑdifficile ſit(ut dixerã) Lõge ꝑfecto
a iã edoctis ĩ aliã traducere ſniam:difficiliꝰ ẽ:& grauiꝰ. &
eo maxie:cũ tpis multũ mendacia qdã audierint:neq; ipſi
dũtaxat:ſed ipſoꝝ & pr̃es:& aui:& maiores ꝓpe oẽs dece
pti ſint. Nõ.n.ſecꝰ difficile ẽ hoꝝ auferre opionẽ(neq; pla
ne qs reprobet qdẽ)q̃ ſi qs ſuppoſitos partꝰ ab his uera ẽt
cũ dictiõe ſtudeat:ab quibꝰ enutriti fuerit. demũ auferre.
Age. ſi qs ipſis ab initio rẽ dixiſſet. nũq̃ certe illos accepiſ/
ſent. ueꝝ ideo irroborauit hoc. ĩualuitq; ut nõnulli q̃ mala
ſunt magis. ubi ea prius admiſerit. q̃ quæ bona. ſi poſt cur
riculum tpis audiãt cõtra ſeſe. & fingãt. & fateantꝰ. Haud
igitꝰ & uos demirer uiri Iliẽſes. ſi Homero magis. q duriſ/
ſimis ĩ rebꝰ uos cõtra mẽtitus eſt. q̃ mihi uera narrãti fidẽ
præſtiteritis. ſiq; diuinũ qdẽ illũ ſapiẽtẽq; uiꝝ. opinami/
ni. & illius uerſus qbus aliud nihil q̃ falſæ in urbẽ execra/

tiones cõtinent̃.filios principio edocetis.me uero.q̃ res tũ
ueras.tũ factas loquor.ꝓpterea ꝙ nõnullis ãnis poſterior
ſum Homero.min⁹ tolerãdũ iudicetis:præſertim cũ dicti
tare ꝑmulti cõſueuerint.tẽpus eẽ iudicẽ reꝝ optimũ.Q m̃
uero poſt multũ tp̃is rẽ audiãt.eo fidei min⁹præſtãdũ pu
tãt.Siqdẽ apd̃ argiuos Homero cõtradicere eiuſq; poeſim
iniq; ferrẽt.& urbe eiicerẽt.ſi illoꝝ gloriã penit⁹obſcurarẽ.
delereq; uiderer. Vos aũt(qm̃ pro uroꝝ maioꝝ gloria ſtu
duerim) par eſt mihi hr̃e grãs.& q̃ ꝓmptiſſimos audito/
res.attentiſſimoſq; præbere. Illud ãt pricipio uobis dico.
neceſſe fore orõnem hãc & apud alios enarrari.& audiri a
pluribus.Q uoꝝ alii qdẽ nõ intelligent,alii uero ſimula/
bunt aſpnari. cum minus tñ ipſa re aſpernent̃. Alii uero
refellere conabunt̃. & maxime (ueluti opinor) miſeri ſo/
phiſtæ.Ego ãt certo ſcio.nec uobis qdẽ orõnẽ hãc fore uo/
luptati. Hominũ enim plurimi uſq;adeo gloriæ feruore
depereunt.ut deſiderẽt magis uel maximis ſe infortuniis.
ſermonibus hoium celebrari.q̃ nihil mali paſſos ignorari.
Ipſi nanq; Argiui nollent mea ſententia.quæ de Thyeſte
& Atreo Pelopidiſq; narrant̃ ſecus habuiſſe:ſed ægre pa/
tiantur ſi quis tragœdoꝝ fabulas reprobando manifeſtet.
inquiẽs neq; Thyeſtem fratris uxori cõmiſcuiſſe ſeſe.neq;
Atreum illius filios poſtloeto traditos. dilaceratoſq; patri
epulum præbuiſſe.neq; Oreſtẽ matrẽ enecaſſe. Hæc oĩa
ſi quis dixerit moleſte ferãt. Perinde atq; calumnia mole/
ſtiaq; cõtumeliaq; affecti.Idem ãt & Thæbanos paſſuros
puto.ſi qs eoꝝ erumnas mendacii plurimum ſape demõ/
ſtrarit. ut neq; Oedipus parricidiũ.neq; matris cõcubitũ
ꝑpetrarit.neq; ſeipſum excæcarit.neq; ipſius filii pro mœ
nib⁹iuicẽ ſe necarint,neq; ut demiſſa Sphynx eoꝝ abſor/

buerit pignora:ſed cõtrariũ & lætant̃:& gaudẽt:ſi audiãt
& ſphyngẽ ĩ eos miſſam:ob Iunonis irã:& Laiũ a filio ne
ci deditũ:& Oedipũ ꝗ hæc tũ egerit:tũ paſſus fuerit:ocu
lis orbatũ oberrarẽ:& ãtea quoq; alios eoꝝ regis urbiſq; cõ
ditoris Amphyonis filios:ꝗ ornatiſſimi oĩum extitiſſent:
ab Apolline & Diana ſagittis cõſũptos eẽ.Q uæ qdẽ oĩa ꝗ
fiſtulis & cãtu recitãt:tolerãt̃:excipiũt̃ apd̃ eos ĩ theatro:
& hoꝝ grã premiũ ei ſtatuũt:ꝗ aut orõne:aut fiſtularꝝ ſo-
no:auditores ad miſericordiã cõmouerit maxime.Et ad id
inſaniæ deuenere nõnulli:& ita eoꝝ ĩualuit:& ĩueterauit
elatio:ut eũ ꝗ dicere auſit hoꝝ ꝗ̃ narrant̃ fuiſſe nihil:urbe
eiiciant.Eo nãq; deſiderio:& cupiditate ſunt:ut uelint uel
ꝗ̃lẽcũq; ſermonẽ de ſe hr̃i. Verũtñ pati res duriſſimas præ
timiditate nolunt.Metuũt.n.mortes:doloreſq;:memora-
tui aũt hr̃i ꝑinde ac paſſos plurimi faciunt.Ego uero neq;
quo uobis obſequar:neq; ut Homero diſſentiã:neq; ut eiꝰ
gloriæ inuideã:enitar oñdere ꝗ̃cũq; ab eo de hiſce rebꝰ mẽ
doſe meo iudicio dicta fuerint:nõ aliunde qdẽ:ſed ab ipſa
eiꝰ poeſi demõſtrationẽ:ꝓbationẽq; ſuſcipiẽs:ſic.n.& ue-
ritati fauero:cũ ob Mineruã:maxĩe ne uideat̃ ſuã ſe urbe
iniuria deſtruxiſſe:neq; pr̃i ſuo cõtraria uelle:Tum neq; id
minꝰ ob Iunonẽ:& Venerẽ.Durũ.n.& abſurdũ eſt hãc ꝗ
Iouis ſit cõiunx:prætuliſſe uiro unũ ex Idæ bubulcis iudi
cem ſuæ formæ & prĩcipio cũ Venere de formæ præſtãtia
cõtẽdere:ſe ĩter Saturni filios eẽ maximã natu:Ingẽtẽq;:
(Ita.n.Homerꝰ declarauit fingẽs).Et me maiorẽ genuit
Saturnꝰ ĩ annis.Deinde uero ita grauiter ſe hr̃e:aduerſus
Paridẽ:cui ipſa iudicãdi arbitriũ præbuiſſet:nã & ĩhuma
niſſimũ certe ẽ:ut ꝗ iudicãdi facultatẽ dederit:inimicũ iu
dicẽ ducat.Q m̃ ſecꝰ ac ipſe cuꝑe iudicarit.Venerẽ ãt tur-

pe adeo:& iniuſtũ:pnitioſumq; munus elargitã:nullã ha/
buiſſe rõnẽ:neq; ſororis Helenæ:neq; ipſi9 q pro ea ſniam
tulerat Alexãdri:ſed tale cõnubium elargiri:ꝙ & ipſum:
eiuſq; parẽtes:& urbẽ deniq; ipſam perditũ iret:Præterea
quoq; neq; illud Helenæ puipẽdendũ exiſtimo:Hæc filia
Iouis dicta ob iniuſtã qdẽ famã dedecoris clamores ſorti/
ta eſt:ob egregiã uero animi uim:atq; uirtutẽ:dea ẽ apud
Græcos exiſtimata. Sed q̃q̃ in hmõi rebus nr̃a uerſat̃ oro:
nõnulli tñ magr̃i ludi ĩpietatis me accuſabũt:ꝙ Homero
cõtradicere auſim:& apud Miſellos adoleſcentulos carpe
pgẽt. Quos ego nõ pluris(ut aiũt)atq; ſimias facio:Pri/
mũ itaq; Homeꝶ ferũt ob paupiẽ:atq; egeſtatẽ mẽdicare
ĩn Græcia. Hmõi uero hoiem uti mẽdacio quo lagiẽtibus
morẽ gereret:Ac talia dicere:q̃lia illis ad uoluptatẽ forent
nullo mõ fieri poſſe uolũt. eos ãt q nũc in pauptate poſiti
ſunt:nihil ſani dicere aiũt. Quoꝶ neq; atteſtatiões pro mi
nima re q̃piã neq; laudes:ut ueras admittunt. Sciunt.n.ꝙ
adulatiõe q̃dã:neceſſitate coacti loquunt̃ oĩa. Poſtea uero
ĩnqunt:alios ut paupi alios ut inſano argẽti aliqd porrige
re ſolitos:magiſq; opinant̃ eos q p id tpis fuerũt ipſi9 de/
prehẽdiſſe inſaniã. Vera ãt mẽdacia ne:loquẽtis haud ad/
didere. Neq̃q̃ ego Homeꝶ tñ pauptatis uitupero. Impedit
enĩ nihil ſapiẽtẽ uirũ eẽ pauperẽ:inſanũq; uideri Sed qm̃
(quo ad eã quã dę Homero & de paupib9 hñt opionẽ)cõ
ſentaneũ eſt. nihil ſani ab eo dictũ. Veꝶ neq; hoc qdẽ pu/
tant Homeri naturæ ineſſe mẽdacii qcq̃:aut mẽdacẽ:qcq̃
ab eo admitti. At Vlyſſem quo maxime delectabat̃ pluri
ma mentientẽ finxit. Autolycũ uero ẽt peierare:& hoc ei
a Mercurio datũ dicit. De diis ãt ĩmortalib9:cũ oẽs(ut ita
dixerim)tũ ii maxĩe q plurimũ ei laudis attribuũt una fa

tetur uoce: Homerꝝ nihil locutũ ueri: & huiuſcemodi rñ/ſiones expiunt̃ porrigere. ut nõ ita ſentiẽs. ſed tãq̃ ænigmate & trãſſũptiõe uſus hæc dixerit. Quid ergo obſtat. & de hoib9 talia ipſum locutũ eẽ. Nã q de diis minus clare quæ uera ſunt loquit̃. cõtraria ãt ita narrat. ut plane a qbuſuis mẽtiri exiſtimet̃. & hoc præſertim utilitatẽ præſe nullam afferẽte. Qũo ẽt de hoib9. quoduis mẽdaciũ dicere hebe/ſcat: qñ qdẽ & deos triſtari finxerit. & ſuſpirare. & traic/ctos uulnerib9. ac morte pene cõfici. Itemq̃ & adulteria: & uincula. fideiuſſiõeſq̃ deoꝝ. Nõ ea enĩ impræſentiaꝝ dico quæ a plæriſq̃ antea dicta ſunt. Nã neq̃ Homerꝝ accũſare. ſed tm̃mõ ueritatẽ oſtẽdere q̃ ſecus ſcilicet atq̃ ab eo dicitur res habuerit. in aĩo eſt. Ad poſtremũ quoq̃. & pro ipſi9 cã quæ mihi uiſa fuerint. rñdebo. q̃ ãt unus oium ad mẽtiendũ impigerrimus fuerit. neq̃ id dicere turpe duxit oſtẽſurus ipſe ſum. Vtrũ ãt uel recte. uel nõ id egerit. Hãc in præſenti cõſideratiõnẽ miſſam facio. Omittẽs igit̃ quæcũq̃ de diis ĩmortalib9 nepharie. ac ꝑperã. præterq̃ dignitatẽ ſuã fingere uiſus eſt. hoc unũ dũtaxat dixerim q̃ neq̃ deoꝝ ſermones. quos ait ĩuicẽ eos colloq̃ referre ueritus ẽ. neq̃ ſolum q̃ præſentib9 diis oib9 in mediũ habiti fuerint. ſed & quos inter ſe aliq̃ priuatim habuere. ueluti Iuppiter in Iunonẽ ꝑculſus ira. qm̃ ipſius dolo Troiani ſuꝑati tunc eſſent. locutus eſt. & ueluti antea quoq̃ Iuno Venerẽ de/precat̃. ut & patrẽ ueneficio ſubigat. & cõtextũ ſibi illud. quod amoris facundi uim habet. ac uariũ tradat cingulũ. Hoc ãt ueriſimile eſt. clã diis oibus Iunonẽ deprecari. Nã neq̃ inter hoĩes qdẽ cõuenit uiro uxoreq̃ inter ſe diſiden/tibus. & inuicẽ interdum per cõuicium accuſantib9. queq̃ alium noſſe talia. Et Vlyſſem tale qd obſeruantem finxit.

Nam ne uideat̃ faſtu quodã.illos qui de eo apud deos ha/
biti eſſent.enarrare ſermones.Inqt.eos illum ex Calypſo.
illã uero ab alio quopiã accæpiſſe.De ſe uero nihil tale di
xit.qđ ab deo aliquo audierit.uſq₃adeo paruipẽdebat ho
mines.ac nihil ſua intereſſe putabat.ꝙ dicere nihil ueri ui
deret̃.Nã neq₃ ſnadere cuiq̃ putauit Vlyſſem ſcire.q̃ de ſe
apud deos habiti ſermones eſſent.ſed cũ diceret oĩa audiſ/
ſe.multis pſuaſit.Narrat ãt & Iouis cũ Iunone in Ida cõ/
cubitũ.Itẽq₃ & uerba qbus ante cõcubitũ uſus ſit.Ita nar
rat ac ſi ipſe uiderit audieritq₃.Nubes autẽ.qua Iuppiter
undiq₃ circũtexit.ne manifeſtus fieret ulli.ei ut uidet̃ im/
pedimẽto nõ fuit. His aũt aliud maius qddã ueluti mœtã
aliquã cacumẽq₃ ſupaddidit.Nã(ne qua nos dubietas ca
peret)qũo deos ſciat.ita fere uobis loquit̃.tanq̃ deoꝝ lin/
guæ nõ inexptus foret.eã nãq₃ diſſimilem ait noſtræ.ꝙq₃
nõ eadẽ in unaquaq₃ re noĩa:qbus nos utimur illi dicunt.
Hæc autẽ eo patere oſtẽdit ꝙ alitem quandã Cimindyn.
aquilã ab hoĩbus nominatã.Calcidẽ ab diis uocatã dicit.
Et quẽdã ante urbẽ locũ.hoĩes qdẽ Batian.deos aũt Mi/
rines monumentũ nuncupare. De flumine uero nobis lo/
quens.ꝙ nõ Scamãdrus apud deos ſed Xãthus appellet̃.
hoc iam ipſe nomẽ ſuis in uerſibus uſurpat.quaſi nõ ſolũ
liceret ſibi alias Græcoꝝ linguas cõmiſcere & interdũ qui
dem Aeolicæ:interdum dorice.quãdoq₃ uero Ionice lo/
qui.ſed & deoꝝ immortaliũ uerbis uti. Hæc aũt dicta ab
me ſunt.non accuſandi gratia.ut præmiſi.ſed ꝙ ad men/
dacia enarrãda ſtrenuiſſimus omniũ Homerus eſſet.neq₃
in mentiẽdo minus.q̃ in uere narrãdo audacter cõfideret.
exultaretq₃. Sic igit̃ cõſiderãtib9 parua admodũ.paruiq₃
faciũda uident̃ ea quæ Homeꝝ ementitũ dico. Nã & hu/

mana certe (ſi ſpectes diuinã incõprehẽſibilemq́ naturã) mendacia illa ſunt & nõ nihil pſuaſiua ſed iã mætã extremãq́ manũ ſupaddidit. quẽadmodũ. n. Barbaris ii loquũtur: quos diglosos. i. duas ſcientes linguas uulgo appellãt: nr̃aq́ illis iterpretant̃: eodẽ quoq́ modo. Homerus nobis loquit̃ ea quæ deoꝝ ſunt interpretãs: tãq̃ diuinæ locutiõis nõ ignarus. Primũ. n. ait ꝙ nõ ea ſimilis nr̃æ ſit: neq́ eadẽ apud nos: illoſq́ ſunt noĩa. Deinde uero de qbuſdã exponit: qũo utunt̃ dii. Veluti quã nos aqlã: dii Calcidẽ uocãt. Q uẽdã uero pro ciuitate locũ Batian noĩatũ mirincs monumentũ apud deos dici: Moly ãt inqens apud deos dici: ea uero eſt cõtra ueneficiũ herba: ſiluestris ruta: qui apud hoĩes uocaret̃ nõ addidit. Fluuiũ ãt inqens nõ Scamãdrũ: ſed Xãthũ apud ipſos noĩari. hoc iã mõ in uerſib9 utitur: tãq̃ liceat ſibi nõ ſolũ Græcoꝝ miſcere uoces: neq́ lõge priſcis noĩbus: ſed & diuinis uti: & interdũ qdẽ Aeolice: qñq́ ãt dorice: rurſum uero iouice loq: quẽadmodum ut exiſtimo Theſſalice aut Cretice & ueluti ſi Theſſalos audiẽs ſoꝝ uocauit portũ. hec ãt a me dicta ſunt ut iã præmiſerã non accuſandi gr̃a: ſed ꝙ ſtrenuiſſimus ad mẽdaciũ ſit Homerus: neq́ in mendacitate minus: q̃ in ueritate narrãda cõfidẽs exultabat. Hoc igit̃ mõ cõſiderãtib9: nihil ãplius eoꝝ qdẽ quæ a me demõſtrant̃ admirabile: incredibile ue: ſed parua & humana quædã ad diuina & magna mẽdacia uideant̃. Agreſſus. n. illud narrare bellum ꝙ cũ Troianis Achiui hũere: nõ ſtatim a primordio: ſed uñ icidit orſus ẽ. Id ãt mẽdaces ꝑpe oẽs q quominus deprehẽdi queãt: nihil gradatim: & ſuo ordine narrare uolũt: iplicãtes: itricãteſq́ efficiũt. Nã ſi ſec9 ab illis fiat: re ipſa manifeſtant̃. Hoc ãt & in indicii ītueri licet: Aliũ. n. ii quẽdã obſeruãt ordinẽ q

cũ arte mẽtiunť. Volẽtes ãt uera dicere:ita narrãt:ut unũ qđq; cótingit:primũ qdẽ prio:ſcđm ãt ſcđo:itidẽq; & alia deinceps. Hæc igiť una eſt cã quo minus a poeſis prio ini tio pro rei natura cœptũ ſit. Altera uero cã ꝙ ipſi9 princi/ piũ:finẽq; arte ac dolo ſtuduit maxie ꝑditum ire:& ipſaꝝ reꝝ opioné cótrariã factũ ire. Proinde neq; principiũ neq; finé clare ac liq do narrare auſus eſt:neq; de his qcq̃ dicere pollicit9:ſed ſicubi meminerit:negligẽter & breuiter:ꝑſpi cueq; ꝑturbãs meminit:nã neq̃ in his cõfidebat:neq; po/ terat qdẽ apte dicere:cõtingit ãt & hoc mẽdacib9q̃ ſæpiſſi me:ut alia quædã ex re ipſa dicãt:i iiſq; tũc imorenť cũ rẽ maxie occultare uelint. Narrãt ãt neq; ꝓponẽtes neq; au/ ditorẽ ad attentionẽ coſtituentes:neq; unũqđq; in ſuo po nentes loco. Id ãt eo faciũt:quo maxime auditores lateat: & qm̃ q̃ndã uerecũdiã turbationẽq; afferre mẽdaciũ ſolet: & tũc maxie cũ de maxim s reb9 ſit. Vñ neq; magna uoce mẽtientes:cum ad hoc deueniunt:loq ſolent. Q uidã uero garriunt:& obſcure dicunt: Alii uero nõ tãq̃ ipſi qd uide/ rint:ſed tãq̃ ex aliis accepint loquũť. Sed q ueri aliqd nar rat:cõfiſus & nihil ſubterfugiẽs narrat. Neq; Homer9 igiť de raptu Helenæ:neq; de urbis captiõe clare loquut9 eſt: neq; licẽtia dicẽdi q̃dã:& oñtatiõe in iis utiť. Eniuero ſtre nuiſſim9 ad mentiendum (ueluti dixerã) exiſtẽs:repulſus deuictuſq; ſubterfugiebat:ꝙ ſciret ſecus narrare q̃ ipſa re fuiſſet:& ipſam rei ſũmã emẽtiri: Nã & uñ initiũ cape ma gis decuit q̃ ab illa ipſa quã Alexãder ꝑpetrarat iniuria cõ tumeliaq; q̃ & bellũ cõſtitutũ eẽt: Præſertim cũ oẽs q cõti gerãt & ira tenerenť:& pro fine cõtẽderẽt. in Traianos ãt: in qb9 reb9patiebanť miſericordia tenereť nemo:ſic,n. be niuolẽtiorẽ & attẽtiorẽ fuiſſet auditorẽ hitur9. Sin rurſus:

quæ oīum maxīa formidabiliſſimaq; fuiſſent:uarioſ mul
tiplicisq; affect9:calamitatesq;(id qđ ēt oēs ī primis oīum
audire cupent:narrare uoluiſſet:qđ ant maī9:aut formida
bili9urbis captiōe narrare poterat. Neq; pluris certe hoīes
loeto cōfici:neq; aliđ miſerabili9qcq̄. Alios qdē ad īmorta
liū deoꝝ aras:ꝑ tuēda uita defugiētis. Alios uero ꝑ natis:
& uxorib9repugnātes. Neq; mulieres:neq; uirgies regias:
ita ī captiuitatē:aliqñ & dedec9 actas eſſe: Alias a uiroꝝ:
alias a patrū cōplexib9:alias a fratrū extrahi:ipſaꝝ āt q̄ſ/
dā ab ipſis deoꝝ ſimulachris uiolēter abduci:q̄ cū amātiſ/
ſimos uiros ī nece iacētis:& teneros īfantulos q̄ ſæuiſſime
humi lapſos ītuerēt᷑:neq; dicēdi extremū uale:neq; oculos
claudēdi facultatē hēbāt:neq; plura deoꝝ templa ī prædā
agi:neq; pecunias diripi:neq; ita urbē penit9 īcēdi:ac flā/
grari oēm:neq; maiorē clamorē aut ſonitū fragorēq;:& ae
ris & ignis:illis qdē peūtib9:his āt irruētib9. Hæc āt Pria
mū tāq̄ breui futura loquētē finxit:q̄ poterat ipſe ꝑ ſua uo
lūtate:ut iā fcā ꝑcurrere:& cū q̄cūq; cōſueuerat celeri nar
ratiōe:quæ minima fuiſſent:& augere:& in admirationē
ſtuporēq; adducere. ꝙ ſi uiroꝝ illuſtriū loetū narrare uo/
luiſſet:q uel Achillis uel Mēnonis:uel Antilochi:uel Aia
cis:uel ipſi9deniq; Alexādri necē omiſit:Qui & Amazo
nū exercitū:præclarāq; militiā:& illud qđ dicit᷑ Achillis
cū Amazone geſtū præliū adeo pulchrū & admirabile re
liquit. Aut cū amnē pugnantē finxit:quo admiratiōe ali/
quid dignū diceret:& Vulcanū cū Scamādro dimicantē
reliquoſq; inter ſe deos uincere:ac uinci:& uulnerari: ea
ductus cupiditate:ut ob egeſtatē tantaꝝ taliumq; quas re
liquiſſet reꝝ:magnum aliquid mirabileq; narraret. Quæ
autem Primum dicentem finxit talia ſunt:

Meq́ʒ pater:ſenii ſublimine perdet iniquis
Omnipotens fatis:duriſſima multa tuentem.
Natos morte premi:natas ſeruire trahenti
Euerti thalamos:& paruula pignora triſti
Præcipitata ſolo:paſſim mauorte ſub alto:
Et danaum nuribus nymphas abducier atris.
Meq́ʒ aliquis:poſtq̃ preſſum mucrone coruſco
Verberat:& gelidos animo ſpoliauerit artus.
Extremum uis cruda canum trahet hoſtia circum.

Neceſſe eſt igit̃ ex his fateri:aut rudẽ Homerũ:& ignauũ reꝝ iudicem fuiſſe:& ob id minora:humilioraq́ʒ elegiſſe: maxima uero atq́ʒ grauiſſima aliis reliquiſſe:aut nõ cum poſſe:id quod dixeram:irroborare mẽdacia:in his autem quomodo res acta fuerit:poeſis oſtendit. Id autẽ uolebat occultare:nam & ita in odyſſea res in Itacha mortẽq́ʒ procorum ipſe narrat. Mendacioꝝ autẽ maxima nequaq̃ pertulit dicere.de ſylla:de Cyclope:de ueneficiis Cyrces:de Vlyſſis ad auernum deſcenſu. Sed Vlyſſem apud Alcinoum narrantẽ finxit:Quo loci & de equo:& de Troiæ captione canẽs demodocus paucis narrat uerſibus. Videt̃ autẽ mihi haud quaq̃ hæc ab initio:quippe quæ nunquã fuiſſent animo habuiſſe. Poeſi uero progrediente:quoniã uideret facile homines admittere omnia:ipſos aſpernãdo Græcis autẽ:Atridiſq́ʒ obſequendo:omnia confudit:& in contrarium tranſtulit:dicit autem incipiens.

Pellidæ cane diua trucem implacabilis iram
Graiugenis quæ Mille tulit funeſta dolores:
Multorumq́ʒ nocens animis repleuit Auernum
Fortibus Heroum:canibus quos dira trahendos
Alitibuſq́ʒ dedit:Iouis hinc ſententia manſit,

Ait.n.hic de ptinaci Achillis duntaxat ira: de calamitati/
buſq; & Achiuoꝝ pnicie ſe dicturũ: ꝙ multa & terribilia
paſſi fuerint: ac multi pierint inſepulti: pinde atq; maxi/
ma hæc in re fuerint & poetica narratiõe digniſſima: Io/
uiſq; ſu iam hiſce in reb9 pfectã ac finẽ ſortitã dicit: queẽad
modũ certe cõtigit. Reꝝ ãt demũ uiciſſitudinẽ: & Hecto
ris loethum: in qb9 pollicẽdis beniuolos fuiſſet auditores
& attẽtiſſimos hitur9: haud pponẽs tetigit: neq; ꝙ ad po/
ſtremũ Ilion captũ fuerit: fortaſſis.n.nõdũ cõſiliũ inierat:
puertendi oĩa. Poſtea uero cũ uellet maloꝝ cãm narrare:
Alexãdro Helenaq; omiſſis: de Chryſe & ei9 filia nugas re
fert. Ego igit̃ ab uno ex Aegyptiis ſacerdotib9 q bene ad
modũ diligẽter: & ad unguẽ: ut aiunt: rẽ narraret: talia au
diui. Is.n.cũ alia Græcoꝝ multa ridiculoſa diceret tãq̃ ue
ri nihil de reb9 plurimis cognoſcẽtiũ: tũ hac maxime cõie
ctura uteret̃: ꝙ & Troiã ab Agamẽnone captã certo cre/
dant. Et Helenã Menelao nuptã Alexandrũ adamaſſe: &
hoc ita uehemẽter credãt: ab uno decepti uiro: ut eoꝝ qſq;
iureiurãdo id affirmaret: Aiebat aũt hiſtoria ipſam omnẽ
prius apud eos mãdatã lr̃is: ptim qdẽ in ſacris ſcriptã codi
cibus: ptim uero qbuſdã impreſſam ſtatuis: Q uædã uero
a paucis aliquib9 ſolũ deletis ſtatuis celebrari. Nõnulla ãt
& ex his quæ ſtatuis ĩpreſſa ſunt: ob illoꝝ ruditatẽ atq; in
curiã: qui poſtea ſecuti ſunt: minime credi: eſſe ãt hæc quæ
ad facta Troiana ptinẽt in iuniorib9: Menelaũ nãq; apud
ipſos ueniſſe: & oĩa ueluti geſta fuerãt narrauiſſe. Me uero
deprecãte rẽ narraret: pricipio qdẽ refragabat̃: cũ diceret
Græcos ſupbos: atq; elatos eẽ: q cũ oĩum ruditiſſimi ſint:
eruditiſſimos ſeſe putãt. Hoc ãt morbo nullã eẽ moleſtio/
rẽ peſtẽ neq; uni: neq; plurib9 q̃ cũ rudis aliqs ſe ſapiẽtiſſi/

mum ducit. Hmõi. n. hoĩes nunq̃ ignorãtia liberari poſſe. His ãt uos Græci Iuniores adeo eſtis affecti: ut poetã aliũ quẽdã q ab Homero pſuaſus hæc itidẽ oĩa de Helena fin/ xiſſet. (Hunc ãt Steſicoꝝ puto) ab Helena excæcatũ: tãq̃ mẽdacio uſum dicatis. Rurſus ãt ubi cõtraria finxiſſet: cõ tinuo reuidiſſe. Quæ dicẽtes nihilo tñ minus uerã eẽ Ho meri poeſim inqunt: Et Steſicoꝝ qdẽ inſequenti oda nar/ rare: q nuſq̃ oĩno Helena nauigarit. Alii ãt qdã inqniunt: Helenã ab Alexãdro qdẽ raptã: ſed huc apud nos in Aegy ptũ applicuiſſe. Neq tñ in re tã dubia: tãq̃ abſurda ſuſpi/ cari deceptionẽ quærũt. Hui9 ãt rei cãm aiebat: qm̃ uolu/ ptatẽ Græci mirifice colunt: quæ ſuauiter ex aliquo & ue/ nuſte referẽte audierint: ea exiſtimãt q̃ ueriſſima: & poetis qcq̃d mentiri uelint aſſentiunt: & ipſis plane licere dicũt. Verũtñ quæcunq illi narrauerint credũt: eoſq interdũ in his de qb9 ambigũt reb9 teſtes afferũt. Apud Agyptios ãt nullo mõ licere inqebat: neq p metrum narrari q̃cq̃: neq poeſim oĩno eſſe. Sciunt. n hoc auditui uoluptatis uene/ nũ eſſe. Queadmodũ igit̃ ſitiẽtes uini nõ indigent: ſed iis abunde aquã bibere eſt: eodẽ mõ uolentes: quæ uera ſunt noſcere metroꝝ indigere nihil ſed ſatis iis ſupq cedit audi re ſimpliciter: Poeſis uero ita audire mẽdacia pſuadet: ue/ luti uinum incõſiderate & inaniter bibere. Sicuti ergo ab illo audiui narrãdi piculum faciã. Addãq quæcũq mihi: qd ueri hac ĩ re ſape uiſa ſunt. Iuquit. n. ĩ Spartha fuiſſe Tindaꝝ: & ſapientẽ uiꝝ: & regẽ maximũ. Hunc duas ex læda filias: duoſq filios genuiſſe. Hos ãt eodẽ quo & nos dicimus noĩe appellatos. puellas qdẽ clytẽneſtrã & Hele/ nã: gemellos ãt pueros Caſtorẽ & pollucẽ: p pulchros illos & magnos quidẽ: & Græcoꝝ oĩum lõge fortiſſimos: fuiſſe

aũt Helenam formæ preſtãtia famoſiſſimã:multoſqꝫ cum
adhuc puellula eſſet:eius cõnubium petiiſſe:Quaqdẽ ab
Athenieñſiũ rege Theſeo rapta cũ eiꝰ frẽs repẽte Theſei ſo/
lum inuaſiſſent:urbe in prædam uerſa:ſororẽ reportarũt.
Accipientes itaqꝫ ii mulieres alias abiere. Theſei uero ma/
trẽ captiuã ad penã egere:fuiſſe nãqꝫ ipſos tales:qui omnẽ
Græciã pulchre debellare:ac facile funditꝰ expugnare pro
uoluntate potuiſſent. Tunc ãt ſubdidi:ꝙ & apud nos hæc
dicerent:ꝙqꝫ & in olympia ipſe uiderim in tẽpli Iunonis
ærario raptus Helenæ monumẽtũ ligneæ inſculptũ arcæ
quã Cypſelus deæ obtuliſſet:Caſtorẽ:& pollucem tenẽtes
Helenã:quæ Ethra Theſei mr̃e capite apprehẽſa:eiꝰ comã
dilacerãs traheret. Itẽ & ſupraſcriptionẽ priſcis lr̃is inſcri/
ptã. Poſt hæc ãt inqt: Timẽs Tyndaridas Agamẽnon (ſcie
bat.n.ꝙ ꝑegrinꝰ eſſet:& aduẽtitiꝰ:dñaret Argiuis) uole/
bat eos ſibi affinitate cõciliare. Quãobrẽ Clytẽneſtra uxo
re ſibi accepta:frĩ Helenam ꝓcabat. Græcoꝝ ãt nemo ei ſe
aſſenſurũ inqebat. Cũ unuſqſqꝫ ſibi ex genere magis cõue
nire:q̃ Menelao pelopidæ diceret. Venerũt ãt & exteri ꝓci
multi:cũ ob eius pulchritudinis gloriã:tũ ob fratrũ prĩſqꝫ
potentiã. Viſi ãt mihi ſunt & hoc ueriſſime narrare. Qui
plyſthenis Sitionieñſis Tyrãni filiã:quẽdã ex Italia incolẽ/
tibꝰ ꝓcatum ueniſſe tradunt. Et pelops quidẽ ex Aſia ꝓfe
ctus Hippodamiã:Oenomai filiam. Theſeus uero unã ex
Amazonibꝰ:a flumine Thermodõte uxorẽ duxit. Et ue/
luti ille inqebat ipſa ẽt Io. ab ſuis dedita quidẽ:nõ ãt in bo
uem uerſa:& aſylo uſqꝫadeo ſtimulata:Aegyptum petiit.
Ita.n.mos erat:ut ẽt plurimũ diſtãtes:ubi gloria florerẽt:
& traderent & accipent inuicẽ mulieres. Vñ & Alexãdrũ
quoqꝫ tum pr̃nis cõfiſum uiribꝰ:tum cũctæ ꝓpe imꝑitãtẽ

Aſiæ. Neq; præterea Troia diſtante multum: & pelopidis
iam in Græcia uiolentiꝰ dñantibꝰ: ac rebꝰ maxime ꝑtur/
batis: cõiugii cõficiundi gr̃a ueniſſe ingebat. Veniẽs itaq;
cum opibꝰ multis: & apparatu plurimo ueluti cõiugium
cõtracturus. Tyndaꝝ & Helenæ frẽs pro cõſtituẽda re ad
uerba uocat. Qui de Priami imperio: de pecuniaꝝ copia:
deq; potentia q̃q; alia: & ꝙ ſucceſſor impii ipſe futurus ſit
narrãs. Menelaum priuatũ eſſe aiebat hoiem. nõ. n. illi ſed
Agamẽnonis filiis dñium attinere: q̃dq; deoꝝ ipſe amicus
eſſet: & ſibi Venus q̃d optimũ inter mortales cõnubiũ fo/
ret polliceret̃. Se igit̃ illius imprimis filiã delegiſſe: tã& ſi
liceret ei ſi uellet aliquã ex Aſia accipe: ſiue Aegyptioꝝ re
gis: ſiue Indoꝝ filiam. Alioꝝ. n. oĩum a Troia in Aethio/
piam uſq; principatum ſe tenere prædicabat. Aethiopibus
nãq; nepotem ſuum Memnonẽ: qui ex fratre Priami Thy
tono natus eẽt: impare: qui & aliis ſuaſionibꝰ multis uſus:
Lædam & alios quoſq; neceſſarios muneribꝰ afficere. quot
quot neq; omnes una Græci potuiſſent. Et ſe præterea di/
cere cognatiõis linea Helenæ iunctum eſſe. Priamũ nãq;
ab Ioue originẽ ducere: ſcire autẽ & illos ipſoꝝq; ſororem
ex Ioue eẽ: Agamẽnoni uero: Menelaoq; pr̃iã exprobare.
Eos nãq; ex Syphylo Phryges dicere: longe itaq; præſtare
Aſiæ regibꝰ q̃ Aſiæ trãſfugis affines effici. Nã & Laume/
dontẽ quoq; Thelamoni q Troiã nubendi gr̃a cũ Hercule
petiiſſet. Heſionẽ filiã dediſſe. Herculẽ. n. ab eo duci tãq;
Laumedõtis & amicũ & hoſpitem. Ad hæc igit̃ cõſultanti
cum filiis Tyndaro: ſanius cõſilium uiſum eſt de affinitate
cum Aſiæ regibꝰ cõtrahenda. Pelopidaꝝ. n. familiam hr̃e
Clytẽneſtram Agamẽnonis cõiugem. Reliquũ uero ſi cũ
Priamo affinitatẽ cõtraxerit: futuros ſe & Aſiæ reꝝ dños:

eſſeq; ſibi impedimẽto neminem:quominus Aſiæ totiuſq; Europæ ditionẽ teneant. Ad hæc ãt Agamẽnon cõtendere & rõnib9 ſupari:inqebat.n. Tyndarus ſatis hr̃e debere eũ: q̄ gener eſſet ſimulq; edocebat haud cõducere fratrẽ eius Menelaũ:paria adipiſci. ſic.n.ad inſidias ꝓmptiorẽ fore. Nã neq; Atreo Thyeſtẽ fuiſſe beniuolum. Suaſit ãt eo maxime:qm̃ diceret haud id toleratũ iri ab aliis Græciæ ꝓcis ubi præter ſpem ſibi accidiſſe ꝑſpexerit:neq; a Diomede: neq; ab antilocho:neq; ab Achille:qn bellũ inferrerẽt. q̄q; ꝑiclitabit̃:eos q eſſent Græcoꝝ potẽtiſſimi hoſtis efficere. Quare meli9 eſſe ne belli ſeditiõiſq; inter Græcos uberrimã materiã:principiũq; iniret:ille uero tã etſi ꝑturbaret̃: nõ tñ erat in manu ſibi;quo pacto Tyndaꝝ q ſuæ natæ facultatẽ hr̃et:ĩpedire quæat:præſertim cũ filios eius ꝑtimeſceret. Sic itaq; ubi Alexãder Helenã poſt ei9 parẽtes:fratreſq; ex iuſto ꝑſuaſos accæpiſſet:multa illã cũ fælicitate atq; gaudio agens abiit. Priamus ãt:Hectorq;.ac reliq oẽs plurimũ ex eo cõnubio uoluptatis ſuſcepe. & Helenã quoq; ipſam cũ ſacrificiis & ſupplicatiõib9:excæpe. Cõſidera uero inquit & cõtrarii quoq; ſermonis ſtulticiã:ſi fieri tua ſnĩa potuerint quæ dicunt̃. Primum qdẽ ut mulieris nunq̄ uiſæ amore quiſq̄ teneat̃: deinde ut deſerentẽ illã:& uiꝝ: & patriã oĩſq; neceſſarios ſuã ĩ ſnĩam trahat. & ut paruulæ iã ueluti puto filiolæ mr̃ ꝑegrinũ ſequat̃ uiꝝ. Ob hãc ergo abſurditatẽ fabulã illã Veneris:quæ lõge hiis obſtupeſcẽtior eſt cõfinxere:qđ ſi Alexãder recordat9 eſt ex pr̃is;matriſq; cõſenſu rem geſſiſſe (nã neq; certe inſenſatus erat ſed ſape uidebat̃ plurimũ) q cõſentaneũ eſt Hectorẽ poſtea q̄ & ipſe rem ab initio aſſenſiſſet:exprobratione:atq; cõuicio ob eã quã Homerus rapinã refert ĩ eũ uti. Dicit enĩ ſic

Praue Paris. forma melior. mollicꝫ puella
Intrepidus bellaret oro. Veterator iniqꝫ
O utinam nunq̃ genitus: ſeu morte peremptus
Ante nephanda fores connabia: nulla iuuabit
Te dulcedo lyræ: Veneris nec munera diuæ.
Nec coma nec ſpecies. cum puluere lapſe iacebis.

Q ũo præterea & Helenus uates: & Caſſandra ſacerdos Phœbi: Itemcꝫ & Anthenor: qui ſape uideret̃ nõ mediocriter minus futura prædixerũt: ſed ad poſtremũ moleſte ferebãt: & in geſta re trepidi formidabãt. At licuerat hiis nauigantem impedire. Verꝝ ut ſtultitiæ uehementiã intelligas: & q̃ inter ſe mẽdacia repugnent aduerte. Inqunt paucis añ ãnis Herculem parua irritatũ ad irã cã: urbem populatũ: nã quos ei Laumedõ dare pollicit9 equos eẽt emẽtit9 haud dedit: & ego uerſus qb9 hæc dixit mẽoria teneo.

Is dudum huc ueniens: cum ſex modo nauibus Heros:
Cumcꝫ uiris paucis: magni periturus amatos
Laumedontis equos: diſiecerat Ilion armis:
Et calles quoſcuncꝫ ruens deleuerat urbis:

Profecto inqt: necꝫ hoc uere narrat: quo. n. pacto urbs ita capta deſertacꝫ: tm̃ adeo ĩ cumulum breui tpe excreuiſſet: ut inter Aſiæ urbes ĩprimis floreret: qũo Hercules quæ iã pridẽ inſupabilis fuiſſet: ſex munitis nauib9 in deditionẽ accepiſſet. Achiui ãt cũ nauib9 mille ducentiſcꝫ uenientes in captiuitatẽ redigere minime potuerũt: ſiue qũo Hercules q Laumedontem pinde ac oium ſibi inimiciſſimũ neci tradidiſſet. Priamũ filium regno dñantẽ ſinere q̃ alium cõſtituere maluiſſet. Sin ergo Hercules ueluti inqunt urbẽ cæpit: Q ũo ergo nũc tã abſurde narrãt. Q uonãcꝫ pacto Troiani: Priamuſcꝫ qui ſcirẽt nullo antea tali delicto ppe

trato poſtremũ ſeſe excidiũ ꝑ aliena uagãtes paſſos: & cũ multi urbis captionẽ crebra tenerẽt memoria: quo ïnq̃ pacto Græcorꝝ inimicicias minus reformidarũt. Neq̃ ipſorꝝ aliqs impedimẽto Alexandro fuit. Quo ãt mõ in Græciã pfectus cũ Helena: ſiue cõmertii cõtrahendi: ſiue loquẽdi facultatẽ habuerit: ſeu q fieri potuerit. ut eãdẽ nihil curæ: neq; de parentibus: neq; de pñia: neq; de uiro: neq; de filia: neq; de illa quæ de ſe apud Græcos fama futura eſſet præ ſe ferentẽ: neq; ſupſtites frẽs metuentẽ: q pri9 a Theſeo ipſam abſtuliſſent: qq; neq; ablatã paruipẽderẽt: ſuã i ſniam traheret: hoc ãt qũo pñtem Menelaum latere potuit. quo minus quæ fierent internoſceret. Abſente ãt uiro mulierẽ ad colloqum uenire: neq; id alium ſenſiſſe queq̃: aut q ſenſerũt clam tenuiſſe uerisimile certe nõ eſt. Accidit ad hæc ꝙ & Ethra Theſei mr̃ quæ captiua eſſet cum Helena ſoluiſſe phibet. Nõ.n. ſatis id fuerat Theſei nrẽm i Spartha ſeruitutẽ degere: niſi ad Troiã ſecuta traderet. Alexander ãt intrepide adeo: & tanta cum licentia rem pegit ꝙ nõ ei abũde fuerit mulierẽ abducere: ſed & pecunias ſupadidit. Neq; deferri in eum queq̃: neq; ex Menelai: neq; ex Tyndari ſatellitib9: neq; ipſos Helenæ frẽs præſertim cum na uiũ Lacona nõ eſſet uacua: mirabile id certe: & abſurdũ ẽ. Item & id magis ambigẽdũ potuiſſe illos pedeſtres abſq; tumultuatiõe: & turbis ex Spartha ad mare deſcẽdere. Nã rapina mox clamorib9 i multos declarata. Nullo qdẽ mõ fieri potuit: ita ut cũ Alexãdro Helena pgeret: minime ãt præter rõnẽ fuit cũ ea cõnubio a ſuis data eſſet: & Ethram pfectã: & pecunias ſecũ delatas eẽ. Horꝝ.n. rapinæ nihil: ſed cõiugii ſignũ eſt. Cum itaq; poſt illud (ueluti dixi) cõnubiũ: Alexãder cũ Helena remigans abiiſſet: Menelaus

qdem ppea ꝙ ſec9ea de re ſibi ac ſparet:accidiſſet:& ægre ferebat:fratréq; accuſabat ſe ab eo ꝑditũ inqens:Agamẽnon ãt illi9 qdem uerba minimi facere:ſed ptimeſcere Alexandrũ plurimũ:ſuſpicari nãq; ne rex illum aliqñ quæ ſibi ob Clytẽneſtræ cõiugium ſpectare arbitrabať:cõtrariũ hñret ꝓpugnatorẽ.Proinde & alios Helenæ ꝓcos cõuocare & eos oĩs cõtumelia affectos:& Græciam cõtemptui habitã dicere:pulcherrimã nãq;:& opimã mulierem (q̃ſi nihil apud eos digni relictum eſſet) ad barbaros datum iri. Hæc aũt dicẽs Tyndarꝝ excuſare:& illi ignoſcẽdũ dicere: eum nãq; muneribꝰ decæptũ oberraſſe. Sed Alexandrũ: & Priamũ horꝝ oĩum malorꝝ auctores oñdebat. Sic igitur eos oẽs in Troiam expeditiões ducere exhortatus:nõ nullas illius capiundæ:ubi cuncti auxilio forent:ſibi ſpes eſſe dictabat.Hoc autem pacto p multas eos opes direpturos: ac ſolo dñaturos q̃ optimo:eſſe nanq; tum urbem qdem cæterarꝝ oĩum imprimis locupletiſſimam:tum uero hoies deliciarum illecebris deꝑditos habere ſe præterea cognatos in Aſia ex Pelope plurimos.qui ſummo in Priamum irritati odio.ſibi auxilio futuri ſint.Quibꝰ auditis alii ad iram agitari.& eam rem ad Græciæ cedere cõtumeliã ſane arbitrari.Alii autem eam expeditionẽ utilitatis ſibi nõ parum allaturam ſperare.increbruerat enim apud omnis opinio res Aſiæ permagnas eſſe.& mirandũ quendam in modũ opulentas.& ſiqdem ſuperati ab Menelao eſſent. qui & ipſæ Helenã procaretur.minimi rem duxiſſent.qnimo eſſent omnes ei cõgratulati.ſed Alexandrum omnes habebãt odio.quoniã quiſq; ſibi interceptum cõnubium putaret. Expeditione igiť cõſtituta:Agamẽnon Helenã p legatos repetit par fuiſſe ingens eã quæ Græca eſſet Græ-

DE SEVILLA

coꝝ alicui:& nõ Troiano nuberet. His ãt auditis cũ Tro-
iani oẽs:tũ Priamus:& Hector imprimis turbati ſunt:ꝙ
adeo impudenter Græci:cũ Helenã Alexãder legitime ab
pr̃e accepiſſet:& ea nubere illi uoluiſſet:facere uerba au-
ſint:Q uare cũ nõ eſſe neſcios belli cauillationem ab illis
queri rñdiſſent:ſe nunq̃ tñ:q fortiores forent initium belli
facturos:ſed ultionẽ de incohãtib9 ſuſcepturos ſubdidere.
Q uapp cum bello Troiani premerent̃:ac multa eos pati
aduerſa cõtigiſſet:ſed nõ quotquot Homerus refert:tñ &
coꝝ ſolo deuaſtato:& hoĩum cæde ppetrata plurima:diu
ac multũ diſtulere.(Sciebãt.n.ad iniurias Achiuos ferri:
& Alexãdrum præter ius:atq; rõnẽ egiſſe nihil) ꝙ ſi ſecus
fuiſſet:qs Troianoꝝ aut frater:aut pr̃:aut ex aliis peũtib9
q̃ſq̃ ciuib9 tãta cũ tolerãtia belli mollem ptuliſſet. Nã cũ
ob illius iniqtatẽ urbs deſolatũ iri piclitaret̃:licebat red-
dendo Helenã oẽs ſe ſaluos facere. Q ui tñ (ut ii pibent)
poſt Alexãdri lætũ eã adhuc detinuere:& Deiphœbo mr̃i
monio cõiunxere:tãq̃ maximũ in urbe hñent bonũ:time-
rentq; ſeſe ab illa relictum iri. Eniuero ſi Alexãdri amore
prius ſubacta mãſit:quo pacto rurſus manere uoluit:niſi
& Deiphœbi amore pculſam dixerint? Cõſentaneũ.n.fu-
erat Helenã ſuaſiſſe Troianis:(q & ipſi pati eſſent):ut eã
redderẽt:ꝙ ſi metui Achiuos ei fuiſſe dixerit:at belli ſolu
tiões antea inueniri decuit:Græci nãq; cũ nõnulli iã & for
tiſſimi uiri interiſſent:libenter ſe bello liberaſſent:nã neq;
qđ de rapina dr̃ ueꝝ fuit:neq; aliã belli cãm Troiani præ-
buere.Q uare facile ſe ſpabãt ſupiores euaſuros? His.n. i
reb9hoĩes:qb9 ſunt iniuria laceſſiti:ad extremũ uſq; repu
gnãdo ulciſcẽdoq; pferũt. Hæc itaq; nõ ſec9atq; a me nar
rant̃ fuiſſe ex ſtimes uelim. Nã lõge certe magis credẽdũ

eſt & Tyndarꝝ ſua ſpōte affinitatē cū Aſiæ regibus cōtra/
xiſſe: & Menelaū: qn̄ præter ſpem ſibi de eo cōnubio acci/
diſſet grauiter rē tuliſſe. Et priamidas Agamēnoni ne græ
ciæ reꝝ potirētur metui fuiſſe. Quippe qui ſuū progeni/
torē Pelopē ex eodē natum: ac migrantē ſolo audiret: ob
Oenomai affinitatē Pelopōneſum dominio tenuiſſe: ꝙꝗ
& alii exercituū duces ea odii uehementia laceſſiti: quoniā
min9 quibuſqꝫ nupſerit. huiuſmodi belli partes cæperint:
quā ꝙ eam Alexander: quā ignoraret mulierem adamarit
& ob id negocii nauigāti ſibi Priamus qui haud eſſet igna
rus Troiā: ut ipſi tradūt) nuprime a græcis captā: & patrē
Laumædontē cæſum aſſenſus ſit. Ad poſtremū uero ꝙ &
bello ſæpti: atqꝫ circūuenti: & tantū malorum paſſi Hele/
nā reſtituere: neqꝫ Alexandro uiuo; neqꝫ quū iā diē obiiſſet
nulla iā illis ſalutis ſpe relicta noluerint. Ex altera uero p/
te ꝙ eo Helena amore in pegrinū hoiem: quo eum princi/
pio collocutā: nequaꝗ cōuenit: adeo exarſerit: ut & patriā:
& neceſſarios: ac uirū deniqꝫ ipſum deſerens: homines qb9
odio eſſet: cum dedecore petierit: & ꝙ iis peractis nemo ex
eunti ſibi ac pedeſter ad mare uſqꝫ proficiſcenti fuerit ipe/
dimento: neqꝫ ſit nauigantē perſecutus quiſꝗ: & ut Theſei
mater quæ iā ætate confecta eſſet: & Helenā (ueluti pſpi/
cue cognoſci poteſt) odio haberet: cū ea claſſe deuecta ſit.
Ad poſtremū uero: ut Alexādro mortuo: (cuius eā amore
detentam peribent) Deyphœbo cōnubio iuncta fuerit: pol
licita iam rurſus Venere: (ut exiſtimo): quādoquidē neqꝫ
ipſa apud ſuū abire uirum: neqꝫ Troiani reſtituere illā uel
lent: quo ad in captiuitatē urbs redigeretur. Horū ueriſi/
mile prorſus nihil neqꝫ fieri certe potuit. Accedit ad rē ꝙ
alios quidē Achiuos omnis quos minus res tangere uide/

batur ſuas una cõtuliſſe uires Homerus refert:ſed Caſtorẽ & Pollucẽ:quos maxie cõtumelia illa premeret ſolos ea in expeditiõe defuiſſe.cõtrarietatẽ uero hanc nõ mediocri cũ uerſutia Homer9 cælans Helenã primo admirantẽ finxit. Deiñ rñdit inquiens antea illos ex hac migraſſe uita. At iis certe uiuis pſpicuũ eſt illi9 quã dicunt rapinã ppetratam: poſtea uero & annos decem indulgentẽ rei Agamẽnonem & exercitus cõgregantẽ expectarunt:neq ſtatim ab initio qd de ſorore actum eſſet & eo maxie ſi nauigaret noſcere potuiſſent:nõne & ppriis freti uiribus:cæpiſſent bellum. Nõne & cõtra Theſeum q tum græcus tum oĩum & erat: & habebat̃ fortiſſim9:q pmultis præerat:& Herculi Pirithooq amicicia iunctus eſſet ẽt Theſſalis Boetiiſq ſociis uteret̃ in pœnas cõtinuo pceſſere? In Alexãdrum uero reformidaſſent pficiſci & Atridas q decẽnium uires cõgregarent oppiri maluiſſent? Fortaſſis autẽ cõſentaneum fuerat Tydarꝫ quoq ipſum pficiſci:neq ætatem eſſe impedimento ſibi:non.n.erat Neſtore:neq phœnice ſenior:neq illos magis iniq rẽ ferre q̃ prẽm ſeſe decuit. Verꝫ neq ipſe:neq filii in bellum prexere:neq expeditiõem qdem fieri uolebant:ſua nãq ſpõte Helenã tradidere:qppe q ex pcis oĩb9 Alexandrum tã ob impii magnitudinẽ q̃ ob illi9 fortitudinem plane delegiſſent:nã animi præſtantia:atq ſplendore cædebat:Alexãder nemini:Quo factum eſt:ut neq illi bellaturi:neq Lacedæmonioꝫ qſq̃ pfectus ſit q Lacedæmoniis ãt præeſſet Menelaus:& Sparthes impio uiuo adhuc Tyndaro potiret̃:id mendacii certe plurimum præ ſe fert. Duꝫ.n.& graue fuerat Tyndarꝫ Menelao regnũ ob ingraueſcentẽ ceſſiſſe ætatem:qñqdem Neſtor ipſe:neq pri9neq poſtremo ex Ilio rediẽs filios regno impare haud

ꝑtulerit. Videnť.n.& hæc quoq; dubietatis nõ nihil ac mē
dacii ſape.Cum Troianã igiť Achiui terrã attigiſſent:mox
ſolo primũ ꝓhibenť:Protheſilauſq; q terrã cape primum
prexiſſet:& alii nõnulli obtruncanť:q̃re p inducias rece/
ptis cadaueribus in Cherroneſum nauigauere:quo ēt loci
Protheſilaus ſepeliť:deiñ circũq; nauigãtes:& Troianoꝝ
aſcendeutes ſolũ oppida quædã populati ſunt.Alexander
ãt Hectorq; plebēq; qdem & uulgus oē in urbem ex ſolo
redigere:paruas ãt urbes:quæ ſec9mare ſitæ eſſent:(ꝓpea
q; auxilium ubiq; ferri nõ facile poſſet)omiſere. Græci ãt
rurſus in Achiuoꝝ nauigantes portum cum noctu clã ter
ram aſcendiſcent:claſſem ſtatione muniere:& uallum ob
Hectoris:Traianoꝝq; formidinē ꝑfodere:ac tãq̃ obſidēdi
magis q obſeſſuri parabanť:hi uero alia qdē oīa cum Ho
mero aſſentiunť:muꝝ ãt factum ab eo dici negant:cũ ille
tñ finxerit ab Apolline demũ Neptũnoq; īmiſſis amnib9
eum ꝑditum:&(qđ oīum mendaciſſimũ eſt)euerſum fun
ditus:nã & nunc quoq; amnes illi locũ ſupant:mariſq; nõ
nihil iã uſurparunt.Reliquum uero tēpus ꝑtim qdem affe
cerunt:ꝑtim ãt malo affecti ſunt.Vrbem.n.Græci adoriri
eoꝝ qui intus eſſent multitudinem:uireſq; formidantes ne
quaq̃ auſi ſunt:& inſtructa quidem acie dimicatum raro:
miſſilib9 uero Græcoꝝq; latrociniis plerũq;.Quo Troi/
lus mõ adhuc puer Mneſteuſq;:& alii nõnulli occidunť.
Erat.n.Achilles ad inſidias:nocturoſq; inſultus callidiſſi/
mus fortiſſimuſq;:unde & Aeneam hoc uno adortus non
paꝝ abfuit:qn morti in Ida dederet:itidem & alios:hinc
inde ꝑ oram Troianam multos:& ea quoq; quæ cum mi/
nus recte ſeruarenť oppida cæpit.Nam terræ Achiui niſi
q̃tum caſtra occupaſſent potiebanť nihil.Huiuſce aũt rei

ea eſt cõiectura:ꝙ nunꝗ certe Troilus extra mœnia longe
præſertim ab urbe exercitatiõis grã decertaſſet:neqꝫ Cher
roneſum ueluti fatenť oẽs Græci coluiſſent:neqꝫ ex Lẽno
uinũ eis deueheretť:ſiqdẽ Troadis potirenť:ubi uero Achi
ui grauiter in eo bello afficerenť:forentqꝫ eoꝝ quæ ſperaſ/
ſent adepti nihil:& ſociis Troianos in dies magis magiſqꝫ
affluere intuerenť:ſe ãt peſte ac fame premi. Seditio inter
exercitꝰ duces(id qđ nõ ſecũdis ſolet rebꝰſed aduerſa utẽ/
tibꝰ fortuna accidere)exorta eſt, Hæc ãt & Homerus ipſe
(neqꝫ.n.ueritatẽ oẽm obducere potuit)in illis fateť uerſi/
bus:qbus Græcoꝝ cõcionẽ:q belli mollem iniqꝫ ferẽt:atqꝫ
abire uellent.ſ.pro exercitu reuehendo congregatã memi/
nit:quo loci facile declarat:& uulgus ad nauis decurriſſe:
& uis tãdẽ a Neſtore Vlyſſeqꝫ:q uaticiniũ aliqđ prætẽde/
rent ac paꝝ tpis relictũ dicerent:qđ eos tolerari ab eo pre/
carenť detentũ illud eſſe. Vatẽ ãt hunc ſupioribꝰ in uerſi/
bus Agamẽnon inqt:nihil unꝗ ueri uaticinari ſolitum. In
his igiť quæ in hũc uſqꝫ locum deinceps Homerus cecinit
nõ oĩno paruipendere uidenť hoies:ſed ueritate quodãmõ
teneri:niſi ꝙ minus ipſe quæ ad Helenæ rapinã ptinẽt nar
rat:ſed Hectorem Alexãdro exprobrantẽ & Helenã apud
Priamũ deflentẽ:& Alexãdrũ ipſum Helenæ ſecũ cõme/
morantẽ cõcubitum finxit. Id ãt dilucidiſſime unũ oĩum
oportuit diligentiſſimeqꝫ narrari:ideqꝫ circa duellũ obſer/
uauit. Nã cum Alexandrũ dicere neqret ab Menelao neci
traditum inane ipſi munus:ridiculoſamqꝫ uictoriã in enſis
cõfractiõe elargiť. Nõ.n.licebat uiꝝ adeo fortiorẽ Mene/
laum ita Alexãdro uti quo uiuũ:& armatũ illũ ad Achi/
uos traheret:ſed galeæ corigia ſtrãgulare decuit:cõfictum
aũt illud quoqꝫ:& mẽdax Aiacis cum Hectore duellum:

rurſumq; illius dimicandi ſolutio Aiace iã uictore:& mu/
tuis ſe muneribꝰ utrinq; donãtibus ut amicis:& ſtulta eſt
& apud me uana;nulla.n.in re cõcluſio:nulla mæta.Poſt
hæc ãt uera iã utens narratiõe Achiuos uictos fuſos fuga/
toſq; deſcribit:& Hectoris præclara facinora:cæſorumq;
multitudinẽ:ueluti ab initio:uel inuitus quodãmõ:ſed in
Achillis honorẽ oĩa retorquens:ſe dicturũ pollicitus me/
morat.Quinetiã & urbem diis amatã iugens Iouem ma/
nifeſte dicentem finxit:Ilion unã oĩum quæ ſub ſole ſunt
urbium carã ſibi ac iucundã eſſe.Itemq; & Priamum atq;
illius populum pari dilectiõe ab ſe cõplecti:deinde repen
te adeo mutatus ſnĩa:ut quã ĩprimis oĩum amaret miſere
adeo euerſum ob unius erratũ uiri (ſiqdem ille errauerit)
eã iri uoluerit.Verũtñ egregia Hectoris facinora uincen/
tis:& ad naues uſq; inſequentis Achiuos clã efficere haud
potuit:qn trepidis oĩbus atq; pterritis eũ Marti interdum
cõparat ĩterdum flamæ ſimilem dicit:quem ſolũ ſuſtinen
te nemine:tum Apollinem ei aſſiſtentem inſeruientemq;:
tum Iouẽ uento ac tonitru deſup crepitãtẽ refert.Hæc.n.
tã& ſi tã dilucide narrare nollet tñ qm̃ uera forent:& ea iã
eſſet aggreſſus:deficere neqt quominus referat & duriſſi/
mã noctẽ illã:& q̃tus eſſet in caſtris mæror:atq; formido:
& trepidatiõem Agamemnonis:fletuſq;:& nocturnã præ
terea cõſultãtium de arripienda fuga cõcionem:& quibus
Achilles fuerit tãdem rogatus precibꝰ:ſi qd afflictis ille re
bus auxilii afferre poſſit.In poſterꝝ uero diẽ ſtultũ & ina/
ne quædã Agamemnoni militiæ facinus elargit̃.Idẽ & de
Diomede Vlyſſeq; & Eurypilo facit.Aiacem uero ꝓmpte
bellãtẽ dicit.Statim ãt Troianos uictoria potitos:& hecto
rem ad murũ:& naues uſq; fuſos,fugatoſq; Achiuos inſe/

quentem. Hæc ãt uere ab eo narrari: & quæ ex iis ſequunt̃
facillime colligi: atq; cócludi maniſeſtũ eſt. In Achiuoꝝ ãt
augẽda gloria dubietate refertus eſt nõ mediocri: & patet
oibꝰ ſe mentiri. Bis ãt ait Hectorem ab Aiace ſupatum in
duello ſemel: Rurſus ãt & in lapide. Id oi certe ueritate ca
ret. Aeneã uero a Diomede ſupatũ inqt. Cũ geſſerit aliud
Diomedes nihil: niſi ꝙ equos clanculum auertẽs cepit. Cũ
uero qd aliud ipſis elargiret̃ hr̃et nihil: Martẽ inqt & Ve/
nerem ab Diomede uulneratos. Quibꝰqdem in rebꝰoibꝰ
liqdo patet Homeꝝ beniuolentia illos ꝓſequi: & in id ela/
borare: ac niti maxĩe quo eos laudet: & admiratiõe oñdat
dignos. Sed qm̃ quid ueri diceret nõ hẽbat. Ambiguꝰ an/
cepſq; in res incidit ĩpoſſibiles: atq; ĩpias: id ãt illi ut pluri
mũ patiunt̃ qui ueritati pugnant. Sed cum ad Hectoris
res ueras illas (ut exiſtĩo) enarrandas defert̃ nõ ſimilis eũ
dubietas ſolet cape: ut qd magnũ mirabileq; cõmemoret:
ignoret: ſed fuſos oĩs: ac fugatos refert: noiatĩ fortiſſimos
enarrando: (inquit enim): neq; idoneum: neq; Agamẽno
nem: neq; Aiaces duos: ſed Neſtorẽ dũtaxat ſubſtitiſſe: pa
rũq; defuiſſe quin & ipſe captiuus fieret: Diomede ãt ſuc/
curriſſe qui cum & ipſe audaciꝰ paꝝ quid eẽt auſus: mox
in fugã q̃ſi a fulminibꝰ cõpeſcat̃ uerſus eſt. Tandem uero
uallum ſupari: nauium ſtationẽ obſideri: ab Hectore ual/
uas dirui: & Achiuos apud ipſas iã nauis capi: & ubiq; in
ter tentoria pugnã agi: & Aiacem qui deſup nauibꝰ uella
ret ab Hectore demũ expulſum cedere & aliq̃s nauium in
cendi. Hoc enĩ loci neq; Aeneas a Venere raptus eſt: neq;
Mars a uiro uulneratus: neq; aliud tale mẽdoſum qcq̃: ſed
res ueræ: & quæ ita fuiſſe plane appareãt. Victos ãt Græ/
cos rurſus ire in prælium fieri certe nullo mõ potuit: nec

audere illos unq̄: qui eo deducti cõpulſiq; fuiſſent: ut neq;
uallo: neq; caſtello iuuari qcq̄: neq; nauis tueri potuiſſent.
cui9.n.iteꝝ talis tãtaq; uis: quis ita inuictus uir: diuinoq;
ualens robore: qui deletos iã efficere: ſupueniens ſaluos q/
uerit? Myrmidonũ eteni multitudo q̄tulum qd ſi cunctũ
cõſideres exercitum fuerat: ſiue Achilles ipſe minime nũc
primum bellatur9: ſed qui pſæpe iã ſupiori tpe ad manus
iſſet: neq; tñ Hectorẽ enecaſſet; neq; aliud quicq̄ geſſiſſet
magnũ: neq; Troilum adhuc ætate pueꝝ e uita ſuſtuliſſet?
cum ad hoc igit̃ loci Homerus deueniſſet: nulla ãpli9 ſibi
ueritatis cura relicta eſt: ſed reb9 in cõtrariũ uerſis: & co/
mitatis oib9in oẽm impudentiã ruit: ſpretis.n.hoib9quos
cum alia multa tam ẽt de diis ĩmortalib9quæ finxiſſet fa/
cillime ĩtucret̃ admittere.poetis ãt aliis.geſtaꝝ ue reꝝ ſcri
ptorib9apud quos ueritas hr̃et̃ exñtib9 nullis.ſed ipſe pri
mo de reb9 hiſce ſcriptitare multa poſt ſæcula aggreſſus.
& iis qui ea ſcirent.& qui ex illis ẽt eſſent geniti: una cum
obſcura & infirma fama ueluti de uetuſtate accidere pla/
ne ſolet deletis oib9.& quia apud indoctum uulgus uer/
ſuum ſuorum ab ſe narratio habenda eſſet.ubi ꝓpterea ꝙ
rebus Græcoꝝ uehementiſſime fauiſſet nequaq̄ ſe repro/
bari manifeſtari ue ab legentibus uereretur.eo facile au/
ſus eſt ueritatem in mendacium cõmutare. Nam cum in
nauium captione Achilles.ut ꝓprie conſuleret ſaluti ſub/
ſidium coactus attuliſſet.Repente quodãmodo Troiani
relictis nauibus dederunt terga.& ignis extinctus eſt.quẽ
admodum & alii Achille excidente fugere extemplo om/
nes.& Hector eum extra uallum & caſtroꝝ difficultates
arturaſq; ſubducere.fere autẽ & quod ab Homero dicitur
cõcedendum.incumbentibus una reliquis.etiã pugnato/

ribus Achillē rurſus Myrmidonibus ſociatū pulcherrime decertaſſe: ac nōnullos ab eo tū Troianos: tū ſocios: & Sarpedonē quoq; ipſū q Litiorꝝ rex Iouis filiꝰ diceret̃: obtruncari: & ĩ traiiciūdo flumĩe ſtragē nō mediocrē factā. Neq̄q̄ eos tñ fuſos clare atq; pallātes fugere: ſed ꝑ multas ĩ hoſtis reuerſiones uſq; facere. Interea uero loci Hectorē q ad capiundū ineūdi prælii tēpus exptiſſimꝰ foret obſeruare ꝓuidereq; dūtaxat. Iſq; quoad Achilles turbine ac furorẽ quodā recēs dimicaret: ei haud q̄q̄ cōcurrere: ſed alios ſolū exhortari. Cū defeſſum uero Achillē iā & multū prioris amiſiſſe impetꝰ: utpote q neq; ſibi ĩ certamine pepciſſet: facile ſentiret. Et a fluuio maiore influēte quē ĩ expto traieciſſet: defatigatū ab Aſteropeoq; pene uulneratū ĩtueret̃: cūq; & Aeneā obſtantē illi: ac fortiſſime multūq; præliatū: & ubi tandē uoluiſſet tuto abiiſſe. Et Antenorē ĩpetu exiprouiſo fcō inſeq eū cōſpicaret̃: (Tāetſi hac una ĩ re maxĩe Achilles excelleret: ꝙ celerrimꝰ eē uidebat̃): has oĩs ob res Hector: q bellādi artē egregie teneret: manifeſtiſſime ē uidere uiſus eū ꝑq̄ facile capi poſſe. Quare ſūma cū fiducia mediū ĩ cāpū obuiā illi factus: primū illiꝰ expiūdi ac defatigandi gr̃a q̄ſi fugiēs declinabat. Interdū q̄dē expectādo & ſenſim ĩterdū defugiēdo. Vbi tardū uero neq; ſeq poſſe ꝑſpexiſſet: ſic eueſtigio ĩ Achillē q neq; arma ferre iā āplius poſſet: rediit cæpit obtrūcauit. Et armorꝝ id q̄d & ipſe Homerꝰ ait potitus eſt. Equos āt pſequutū inq̃t Homerꝰ Hectorē ſed minime illos capi potuiſſe: cū tñ captos pſpicuū ſit. Achillis āt cadauer uix ad naues ab Aiacibꝰ receptum: Troiani nāq; ea ducti fiducia: ꝙ uiciſſe iā putarēt: inſequebant̃ mollius. Sed Hector Achillis armis quæ ĩſignia erāt indutus: & enecabat fugientes: & ad naues uſq; ſequebat̃.

Id uero & Homerus ipſe cõfitet̃ quidẽ. Nox autẽ ſuperue
niens quo minus claſſis oĩs igni ab Hectore traderet̃: ab/
ſtulit: ita uero peractis rebus ignar9: quaſi ueritatẽ Home
rus clam efficeret: Patroclũ eum fuiſſe dicit: qui Achillis
arma capiens cum Myrmidonibus in bellũ perrexiſſet: &
hũc demũ ab Hectore interfectũ: & ita potitũ armoꝝ He
ctorẽ. Enimuero quo pacto Achilles cũ tãto in diſcrimine
exercitũ pendere: nauiſq; iã ardere: & eã formidabilẽ gra/
uiſſimamq; in ſeſe ueniſſe rem: quantã ante hac nũq̃ intue
retur: & Hectorẽ inquientẽ audiret dignũ qui ſecũ in pu/
gnã iret eſſe neminẽ: ac ſibi Iouẽ q dextera iam ſigna oſtẽ
deret auxilio eſſe: quo ĩquã pacto ſi fieri Achiuos uolebat
ſaluos: ipſe q fortiſſimus eſſet propugnator: in tẽtorio ma
nens. Patroclũ quem longe ſe debiliorem ſciret mittebat ĩ
prælium: & ut fortiter irrueret: atq; nauib9 auxiliũ ferret:
neq; Troianis tamẽ neq; itidẽ Hectori præliaturus occur/
reret demandabat: ſed neq; in illo erat mea ſententia ubi ſe
mel in prælium iſſet pro arbitrio dimicare: cũ ſic igit̃ Pa/
troclum minimi penderet eiq; diffideret: ſuas ne illi uires:
& arma equoſq; cõceſſiſſet quaſi is q peſſime in ſuos cõſu/
leret: uolẽs oĩa ꝑditũ iri. Deinde at Patroclus ſuus quem
adeo inſenſate ad uirũ eo fortiorẽ melioremq; miſiſſet: cui
fortiſſimos quiſq; in præliũ inuitanti ſubaudire uoluiſſet
nemo: cũ armis omnib9 ſociiſq; redeat Iouẽ maximũ opti
mũ deprecat̃. Agamẽnon autem palam inquit: & Achillẽ
metu percitũ: & cõgredi Hectori pugnaturꝝ nolle. Huius
igit̃ rei gratia ille ipſe q id cõſilii dederat: & ſocios ſe Pa/
troclo: & cæteris multis reb9 orbatũ inqt: paulo autẽ poſt:
& equis & armis ſubdidit. ſed hæc nunquã Achilles certe
neq; perterritus: & inops animi feciſſet: Quod ſi min9 ſua

E

ſponte hoc egiſſet: ſaltē phœnix prohibuiſſet. At nolebat inquit ſubito Achiuos niſi receptis muneribus piculo liberari. Simulq; nōdum ira acquieuerat: & quid erat impedimento quo rurſus cum ad qđ noluerat pgreſſus eſſet ira æſtuaret: Homer9 autē hmōi abſurditatis cōſcius: quaſi p ænigma memorat eum q̄dā ductum phibitione manere: ut pote ſi ī prælium pgrederet̄ oīno moritur̄: & ſic ipſum liquido timiditatis accuſat. Licebat. n. Achilli ob phibitionē hāc cum īter ſe atq; Agamēnonē diſcordiæ exortæ eēnt a Troia remigrare. Accedit ad rē q; & de Patroclo ex mr̄e audierat: quē dicit nō minoris facere atq; ſuum caput neq; ſe uita eo mortuo fruitur̄. Cum autē eum uideret lanceā ſuſtinere nequeuntē: dabat & alia: quæ lanceæ ſcilicet ponderi rn̄debant. Neq; timebat ne illa ferre nō poſſet: quēadmodum & ipſe ait impugnādo cōtingere. Ver̄ ſiqs oīa redarguat: ac reprobet: pdifficilem certe puinciā nāciſcat̄. Mendacium. n. ex ſeſe aduertentib9 patet. Q uare & Patroclum ipſum fere cōfictum eſſe: & hunc ab Homero p Achille quo eius necem clā faceret mutatum eſſe: nemini pfecto: q uel mediocriter prudens ſit obſcur̄ eſt. Cōſiderās autem Home. neqs & Patrocli ſepulchrum quæreret: quēadmodū ut opinor & alior̄ illuſtrium uiror̄: q ad Troiā pugnando obiere manifeſta ſepulchra ſunt: præueniens inquit: nō priuatum Patroclum: ac ſolū eſſe: ſed cū Achille in ſepulchro poſitum. Et Neſtor quidem indignum ducit eum quem pp Antiloch9 fili9 piiſſet cum Antiloeho ſepeliri: filii domum reuectis oſſib9: ſed Achillis oſſa cum Patrocli cōmixta eſſe: nā in id rei maxiope Homer9 ſtudebat ut Achillis apud Iliō interitū pditū: ac deletū iret. Q đ cū ob ſupſtitē: uigētēq; famā: apparenſq; ſepulchrū fieri nul/

lo mō poſſe ītueret: Tūc eū ab Hectore ītereptū eripiens: illū cōtra q̄ uſq̧adeo cunctis mortalib9 præſtaret: excelle/ret: ante iret: ab Achille e uita ſublatū refert. Quinetiā & cadauer ei9 uerberib9 p cōtumeliā cæſū: ad urbis uſq̧ mœnia tractū eē. Rurſus āt cū & Hectoris extare ſepulchrum ſciret & ipſū a ciuib9 honorari: dicit luſſu Iouis poſt datū illi9 redimēdi preciū: cadauer ab Achille redditū. De quo qdē cadauere duraturo Venerē tādē & apollinē curauiſſe. Quid āt alıd de Achillis īteritu fingeret neſciēs: qm̄ neceſſe foret eē ab aliquo ex Troiāis enecatū (Nō.n.& hūc quēadmodū & Aiacē ab ſeſe ītereptū fingere debuiſſet). Interfectoriis gloriæ inuidēs ab Alexādro ipſū īterfectū refert. Alexādrū uero hūc Troianorum oīum uicioſiſſimū: ignauiſſimūq̧: & timidiſſimū finxit. quē parum abfuerit qn Menelaus uiuū capet. Quēq̧ ita p cōtumeliā ſemp uocat bellatorē effeminatū & exprobatiſſimū īter græcos. & quo Hectoris gloriā auferat. uidet & ipſū Achillē carpe. Cū lōge ignauiorē ei9 necē obſcuriorēq̧ finierit. Ad poſtremū uero Achillē iā mortuū ī mediū agit. & dimicātē finxit. deficiētibus uero armis. quorum p id tpis Hector potiret. latuit eū unūqd uere dictū. Etenī arma a Vulcāo laborata ex cælo Thetydē ait detuliſſe. & ita iā ridiculoſe ab uno ſolo Troianos oīs ī fugā uerſos. Aliorum āt Achiuorum tāq̄ eorum adeſſet nemo oīum eſt oblit9. Nā cū hāc rē ſemel auſus ſit mētiri cōfodit oīa. Quo loci & deos īter ſe ipſos præliātes fugit. utpote qppe fateat nullā ſibi eē ueritatis curā. Ipſū āt militiæ facın9 īfirme admodū ridiculoſq̧ pcurrēs nūc amni dimicātē: nūc apollini minitātē & īſectātē achillē narrat. Ex qb9 ei9 dubietatē intueri ppe modū licet. In rerum.n. uerarum narratōe haud q̄q̄ ita ē neq̧ abſurd9 neq̧ iocūdi9. Vix tādē

Hectorē Troianis in urbē fugientibꝰ pro mœnibꝰ fortiſſi
me ſuſtinere illū neqꝫ deprecāti pr̄i:neqꝫ mr̄i obtēpantē fin
git:deinde uero urbē quā fugiēs circūiret:ingredi certe li
cebat. Achillē āt quē oīum celerrimū fabulet̄ ſemp̄ cape
illum minime poſſe:& Græcos oīs q̄ talis ac tantas acerbi
tates ab Hectore ꝑpeſſi forent:& eum adeo h̄rent odio ut
uulneribꝰ mortuū cōfoderēt:tāq̄ ſpectaculū aliqđ intueri
memorat. Achilli uero auxiliū ferre neminē:deinde egre/
dientē e mœnibus Deyphobū:uel Mineruā potius Dey/
phebo aſſimilatā ob errantē uiſu Hectorem feciſſe:eumqꝫ
faſcinaſſe:& præliāti lanceā furtim ſurripuiſſe dicit:& ſic
circa mendaciū laborās:ꝑturbanſqꝫ ac fluctuās quo He/
ctorē enecet modū inuenire neqt:& ꝓfecto q̄ſi ſomnians
pugnā narrat:qnimo quæ de illa narrat pugna uiſionibus
abſurdis cōgruūt:Ad hoc āt loci cum ueniſſet:quæ dein/
ceps erant qūo narraret:poeſiqꝫ uteret̄:neſciens:q̄ſi laſſus
defeſſuſqꝫ omiſit:Mendacioꝝ āt difficultate circūuentus:
funerale certamen quoddā ridiculoſe addidit. Itemqꝫ & in
caſtra apud Achillem Achiuis clā oibꝰ aduētū Priami ab
quo redimendi Hectoris preciū delatū ſit:neqꝫ Memno/
nis:neqꝫ Amazonū ſubſidiū mirabiles adeo magnaſqꝫ res
neqꝫ Achillis mortē:neqꝫ Troiæ captionē narrare auſus ē.
nā neqꝫ ꝑtulit mea ſnīa Achillem:q iāpridē hac luce orba/
tus eſſet rurſus e uita ſublatū:neqꝫ qui iā uicti fugā arri/
puiſſet uictores:neqꝫ hāc quæ uictoria potita urbs eſſet in
prædā conuerſam fingere:ſed q poſt Homeꝝ poetæ ſecuti
poſtea ſunt tāq̄ decepti:ac iā inualeſcēte mēdacio audētes
ſcriptitarūt. Sed res ita ueluti a nobis dicit̄ hūere. Achil/
le in ſubſidio nauiū ab Hectore cæſo Troiani qdē ueluti
& antea nō lōge a nauibꝰ Achiuos obſeruaturi ꝑnoctātes

caſtra metati ſunt. Eos nãq; fugã noctu arrepturos ſuſpi/cabant. Hector ãt gaudẽs reb9 geſtis in urbẽ apud parẽ/tes: ſeſe uxorẽq; recepit: & relicto ĩ exercitu Paride: tã ipſe q̃ reliq̃ Troianorum multitudo quieti dedit: ueluti in reb9 ex oĩ pte ſecũdis: ac pſpis deſatigatos facere: & mali nihil op perientes par eſt: p id uero tpis Agamẽnon cũ Neſtore & Vlyſſe atq; Diomede interſe hito in agẽdis cõſilio: intuẽ/tes parum abfuiſſe: qn pridie ita naues pditũ irẽt: ut fugæ: lo cus relinqueret ampli9 nullus: & earum pars haud minima eſſet igni tradita: freti ſilentio: taciturnitateq;: nõnullas in mare deduxerũt. Sed una Protheſilai nauis trahi neq̃q̃ po tuit. His ãt pactis: cũ p multã prædã: tũ & earum quæ nacti fuerãt rerum nõnihil deſerẽtes: Rurſum ĩ Cherroneſum naui gant. Q uãprimũ ãt illuxiſſet declarata re: tulit pmoleſte id Hector & grauiter: & in Alexãdrũ qui hoſtis e manib9 aufugere paſſus ſit: plurio cõuicio uſus eſt. Troiani ãt ten toriis incenſis quæ Græci deſeruerãt: diripiũt oĩa Græcis uero tuto ĩ loco de re cõſultãtib9 (claſſis. n. in tpe Troia/nis q̃ in eos trãſmitterẽt aderẽt nullas abitio cunctis pla/cuit intuẽtib9 tũ multitudinẽ multã: tũ claros: & fortis ui ros piſſe. Sed cũ piculi nõ parum uideret incũbere ne Troia ni cõſtructis repẽte nauib9 in Græciã nauigẽt: manere co/gebãt: in latrocinia ſicuti ab initio cõſueuerãt uerſi: ſi quo fortaſſe mõ id efficiãt ut deſatigato Paride cõpoſita eos pa ce abire liceat: cum hæc itaq; ſtatuiſſent: & ultra manẽtes facere pgerẽt ea tẽpeſtate: ex Ethiopia Mẽnon: & ex põto Amazones. & alia quoq; ſociorum multitudo ubi ſecundis Priamũ. & Hectorẽ reb9. & Achiuos nõdũ oĩs deletos di/diciſſent. ptim beniuolentia qdẽ. ptim uero potẽtiæ metu ducti ĩ Troianorum auxiliũ uenere. Nõ. n. uictis neq; ĩ cala/

mitate poſitis:ſed uincẽtibus atq; fortunatis:imprimis oẽs auxiliũ ferre uolũt (Aduocauerũt ãt & Achiui ex Græcia qcqd ſubſidii potuere) exteroꝝ.n.nemo iis auxilii ampli9 qcq̃ præſtitit:ſed Neoptolomũ Achillis filium admodũ iu uenẽ:& Philoctetẽ deſpectu prius habitũ ob aduerſam ua litudinem:& huiuſcemodi alia infirma ſubſidia:debiliaq; domo recepe. Hoꝝ ãt aduentu aliq̃tiſp Græci reſpirantes: rurſum in Troiã adnauigarunt. Et muꝝ alteꝝ lõge mino/ rem:nõ ubi pri9 sec9 littus:ſed ipſi9 ſummitatẽ loci appre hendentes circũdedere. Naues ãt aliæ ſub muro inſtatõem locatæ ſunt:aliæ uero trans heleſpõtum ſtetere. Tãq.n.nul la illis uictoriæ potiundæ relicta foret ſpes:ſed ueluti dixe ram:cõuentiões:& fædera deprecãtes:nõ firmitate q̃dã ſed ãbigue quodãmõ & ad remigandũ poti9 itenti debellabãt inſidiis:diſſcurſiõibuſq; utentes. Inualeſcente ãt aliqñ præ lio:cũ egredi Achiui caſtra cogerent̃:& Aiax:ab Hectore & Antilochus añ p̃rem a Mẽnone obtruncat̃:Ipſe ãt Mẽ non:Ab Antilocho uulnerat̃:& ita ſautius in uia delatus morit̃. Cõtigit ãt Achiuis:p id tempus lætis uti rebus:q̃tis antea nũq̃:nã & Memnon magnæ dignitatis:& amplitu/ dinis uir lætaliter uulnerat̃:& Amazõ:in nauis effrenati9 irruens:& incendere illas tentans:a Neoptolomo ex naui præliãte lancea nauali occidit̃:& Alexãder a Philoctete ſa gitta trãſfix9 morit̃. Erat igit̃:& apud Troianos ſecordia: & iprõptitudo quædã ac ſi nullus eſſet his belli futur9 fi/ nis:neq; ãpli9 ſibi qcq̃ ubi uiciſſent foret. Et Priam9 quoq; ali9 qdã poſt Alexandri obitum factus eſt:plurio mærore agitat9:& pro Hectore filio reformidans:At ex altera p̃te lõge Græci deteri9 ignauiuſq; Antilocho & Aiace mortuis hẽbant. Q uare ad ineũda fædera legatis miſſis:inqunt:ſe

paratos q̄ ĩ græciã remigẽt:ubi ꝑcuſſis fæderib9 eiuſcemõi pax fiat:ut neq̃ poſt hac ĩ Aſiã armis illi:neq̃ aduerſus Argos itũ Troiani ꝑgãt. Quib9 expoſitis & Hectore aduer/ſante:qm̃ longe ſuꝑiores Troianos diceret:q̃q̃ & muroꝝ:ac munimẽ illđ ad iternitionẽ uſq̃ ĩ deditionẽ redigeret:& Alexãdri obitũ eo moleſtiſſime ferẽte:ac pr̃e præterea tũ multis precib9 cõtẽdẽte tũ de ſenectute ſua deq̃ filioꝝ interitu uerba faciẽte.& reliq̃ quoq̃ multitudĩe bello libari iã uolẽte:Hector qdẽ belli ſolutiões aſſentiri:dignũ ãt putare:ut & pecunias q̄s ĩ eo bello Troiãi expẽdiſſent Achiui ꝑſoluerẽt:atq̃ aliq̃ pænã dederẽt:utpote q̄ nulla ꝓuocati iniuria & bellum ĩtuliſſent:& ſolũ ꝑ multos ãnos uiroſq̃ fortiſſi/mos:& ipſũ deniq̃ Alexãdrũ a quo malli paſſi fuiſſent nihil ꝑdidiſſent.Nã qm̃ inter ꝓcos plurimũ foret Alexãder preſtare exiſtĩat9:eo uxorẽ ex Græcia cæpiſſe ab illis datã ſub quoꝝ eẽt ꝑtãte poſita. Vlyſſes ãt(hic.n.ad cõponẽdã pacẽ legat9 uenerat)rogare precariq̃:& nõ minora Troianos feciſſe q̄ paſſos õnder̃ & ĩ eos belli cãm reiicere.cũ tot enĩ tãtiſq̃ mulierib9 Aſia referta eẽt:haud ullã ei9 rei cari/tudinẽ:indigẽtiãue Alexãdro fuiſſe.Sed hũc ubi ꝓcatũ in græciã ueniſſet:& diuitiis ſuꝑaſſet:deriſis græcoꝝ prici/pib9 abiiſſe:neq̃ cõnubiũ ei ſolũ cõtigiſſe:ſed & Græciæ reb9 facultatẽ ĩſidiãdi datã:ꝓinde ipſos hoc ñ later̃:cæteꝝ cũ tot:ac tãta utriq̃ mala:ĩgruiſſent iã bello ceſſare precabãt:præſertĩ cũ affinitas & neceſſitudo q̄dã Atridis:ex Pelope cũ Troianis eẽt:de reddẽdis ãt pecuniis ſubridere:pecunias græcis eẽ nullas inqens.qn multos ob dõeſticã pauperiẽ ultro ĩ exercitũ ire:Hæc ãt aiebat:quo eos auerteret ab exercitu ĩ græciã trãſmittẽdo.Si q̄ uero pũitionẽ hõeſti ac decori gr̃a fieri oporteret eã apđ eos iuẽtũ iri cũ oblati/

onẽ pulcherrimã atq; maximã Mineruę relicturi ſint: iſcri
pturi. Hllaſterion. i. ſacrũ ACHiui. MInerue ILiadi. Nã
& magnũ hoc illis: honorem ferre: & in Achiuos ut uictos
ſupatoſq; teſtimoniũ eſſe. Prætérea & Helenã quoq;: ut &
pacis ipſa ptes capet orare: quæ eo prõpti9 & diligẽti9 i rẽ
fauit: qm̃ ægre pateret̃ q Troiani: nõ nihil maloꝝ ei9 gr̃a
pati uiderent̃: & ſic pcuſſis utrinq; fæderib9: belli ſolutio
nes fiunt. Homerus aũt æque hoc atq; alia multa in men
datiũ trãſtulit: tãq̃ nõ ita res habuerit. Sed Troianos inqt
fædera cõfudiſſe: quæ ſcilicet Hector inuicẽ Agamẽnonq;
ac reliq pceres iurauere. Ne græci unq̃ regnãte Priami ge
nere in Aſiã: neq; Priamidæ in Peloponeſum: aut Boetiã:
aut Creten: aut Itachã: aut Phthiã: Euboeã ue expeditiões
agerent: Has. n. puincias ſolũ declararunt. De aliis uero
neq; iurare Troiani uoluere: neq; Atridis id cura fuit. His
autẽ iureiurãdo cõfirmatis & equs eſt ab Achiuis abſolu/
tus (pmagnũ is certe & ingẽs op9) & a Troianis ad urbẽ
actus. Quẽ cũ porte ob nimiã magnitudinẽ cape neqrẽt:
quãdã parietis ptẽ deruere. Vñ urbẽ ab equo in captiuita/
tẽ actã ridiculo dictũ eſt. Et ſic exercit9 fœderib9 abiit. he/
lenã uero hector Deiphebo q poſt eũ inter fratres excelle/
re uideret̃: uxorẽ dedit. Priamus uero pr̃ un9 oĩum morit̃
fæliciſſimus: tãta ſolum affect9 triſtitia: quãtã iterẽpti filii
afferre potuiſſent. hector autẽ ipſe multos ĩpitãs annos: ac
magnã Aſiæ ptẽ ſuo uindicãs impio: extrema ĩ ſenectute
morit̃: & p urbe ſepelit̃. Impiũ autẽ Scamãdro puero re/
liqt. hæc ãt q̃q̃ nõ ſec9 atq; a me narrat̃ habuerit clare ſcio
a nemie. admiſſũ iri ſed dicẽt oẽs (nõ ii tñ q ſapiũt dicẽt)
mẽdoſa & falſa eſſe. Neq; id græcos tm̃ quin & uos o uiri
Illienſes dicturos puto: calũnia nãq; ac lõgi tp̃is deceptio

difficultatis profecto non parum habet. Conſiderate uero
& inueterata priore illa opinione ſemota uobiſcum animo
reuoluite quæ cõtra fabulantur quantũ ridiculi præ ſe fe/
rant. Exercitum Græcoꝝ omnẽ equo abditum perhibent.
Troianoꝝ autem neminẽ id ſenſiſſe neq; ſuſpicatum qui/
dem: cum tamẽ eiuſcemodi eſſet apud eos uates: quæ uera
imprimis uſq; loqueretur: traduntq; hoſtis a Troianis in
urbem uectos: & qui ſuperiori tẽpore omnibus minor im
pugnando debiliorq; fuiſſet: eum uel inermem nudumq;
& unum uirum apparentẽ affatim potuiſſe tot milia ho/
ſtium ſola uoce in fugam uertere: ac deinde inermẽ illum
arma cælitus ſuſcepiſſe: & pridie uictores: deuiciſſe: &
unum ipſum fugaſſe omnis. Eundem autẽ hunc uſq; adeo
præſtantiſſimũ: ab eo interemptum ferunt: quem ipſi di/
cant uitioſiſſimum omnium ignauiſſimumq; fuiſſe: Pro
Achille autem interempto Patroclum ſpoliari: cui ſoli ex
cunctis ducib9 munumentum deſit. Aiacem uero qui tot
bellaſſet annos: quiq; grauiſſimus inter ſocios: ac mittiſſi/
mus eſſe uideretur: ab hoſtium nemine occiſum: ſed ab ſe
ſe ira percitum iugulari. Quod poeta autẽ ipſe qui Tro/
ianũ narrare bellum præpoſuit: quæ pulcherrima: & ma/
xima fuerant omiſerit: neq; urbis captiuitatem enarraue/
rit: nõne: & id ridiculoſum imprimis? Hæc enim in fictis
ab Homero dictiſq; ſunt. Achilles enim ſuperatis antea a
Troianis Achiuis neq; id ſemel quidem neq; aliis ſolum:
ſed & ſuo eius exercitu ſuperato: ſolus ipſe inuictus ma/
nens & tantũ rebus momenti afferens (utpote qui Hecto/
rem obtrũcaſſet) ab Alexandro occiditur: qui: ut ipſi tra/
dunt omnium ignauiſſimus & eſſet: & haberetur. Patro/
clo autem interempto: Achilles ſpoliatur; & arma illius

F

capta:Patroclus autem inſepultus. Aiacis uero quoniã ſu/
pererat monumentũ & omnes illũ in Troia diem obiiſſe
cognorant: quo interfectoris gloriam obſcuram faceret:
ſui eum læti auctorem inquit. Achiuis autem ex Aſia ſi/
lentio poſt exuſta tentoria fugientibus:& nauiũ ſtatione
ab Hectore incenſa:ab quo & murus intercæptus fuerit.
Et ab iiſdem oblatione Mineruæ conſecrata:atq; ueluti a
uictis ſolet inſcriptione facta:nihilo tamẽ minus & Tro/
iam ab illis captam fabulantur:& hominũ exercitum li/
gneo in equo abditũ:& Troianos rem ſuſpicatos quidem:
& equũ aut igni tradere:aut reſcindere conſilio habuiſſe:
hoꝝ uero neutrũ feciſſe:ſed uino ſupatos:ſomnoq; fuiſſe.
Et hiis hæc omnia Caſſandræ uaticiniis:declarata maxi/
me:nõne uiſionibus:hæc plane ſunt & abſurdis mẽdaciis
ꝗ ſimillima (in ſepulchro.n.aliquo depictis ſomniis eiuſ/
modi uiſus homines inſpiciũt). Enimuero qui nũc occidi
ſpoliariq; uiſi ſunt:rurſus ii reſurgũt:& armis nudi præ/
liantur. Interdũ uero qui fugare:atq; inſequi:& uerba cũ
diis immortalibus habere uiſi ſunt: ii nulla graui re per/
citi ſeſe iugulant:& ſic ſi quãdo accidat:& uolent:& ſuper
mare gradiant̃. Quapropter Homeri Poeſin:rectiſſime
quis ſomniũ quæat dicere:& abſurdũ:& obſcurũ:& illud
quoq; in rebus cũctis cõmemoratione ꝗ dignum credant.
omnes enĩ una fatemur uoce Achiuos ex Aſia remigratu/
ros:hiberno iam tẽpore ſoluiſſe:& eam ob rem maximam
claſſis partẽ ad Euboeam petiiſſe:neq; eodẽ tempore na/
uigare omnis:ſed in exercitum Atridaſq; ſeditione exorta
hos Agamẽnoni:hos Menelao ſeſe aſciſcere:alios uero pri
uatim abiiſſe:quoꝝ & Homerus in Odyſſea meminit:ſed
conſentaneum certe eſt ſecundis utentes rebus concordis

eſſe regiq; pro uiribus parere: neq; Menelaum: qui tan/
tum beneficii ab Agamēnone ſuſcepiſſet: confeſtim adeo
cum fratre deſidere. Deuictis autem infortunatiſq; om/
nia hæc contingant neceſſe eſt. Præterea ii ſolent ex ho/
ſtili ſolo repente abire: qui metu compulſi fugiunt: ui/
ctores uero manendo periculum facere. Rerum autem
potiti: ac tantum captiuorum omnium numerum ſua in
ditione habentium operiri tutiſſimum abeundi tempus
ſolent: utpote qui tum ipſius ſoli potiantur tum rebus
omnibus maxime habundent: neq; cum decem expe//
ctaſſent annos ob temporis paululum perditum ire.
Calamitates præterea: quibus domi reuerſi circunuen/
ti ſunt: non minus eorum erratum infirmitatemq; de/
clarant. Non enim uictoria fortunaq; potitis inſidiari
admodum homines ſolent: ſed hoc certe: & admirantur
& timent. Miſeros autem tum alieni tum neceſſariorum
nonnulli aſpernantur contemnuntq;: quare: & Agamem/
nonem apparet ab uxore quoniam ſuperatus foret de/
ſpectui habitum: & ab Aegiſto inſidiis circunuentum
ac ſuperatum facile. Argiuos autem ubi rem accæpiſ/
ſent Aegiſtum regem deſignaſſe: nam neq; certe Aga/
memnonem: ſi tanta gloria tantiſq; fretus uiribus reuer/
tiſſet Aſiæ potitum enecaſſet, Diomedes uero: qui nullius
impar in bello excelluiſſet domo expulſus eſt: & Neo/
ptolonus quoq; ſiue a Græcis: ſiue ab aliis quibuſdam
eandem miſeriam paſſus eſt. Non autem multo poſt om/
nes Peloponneſo excidere: & genus Pelopidarum ob eam
calamitatem periit. Heraclidæ autem: qui debiles antea
& infirmi admodum obſcuriq; fuiſſent cum Dorienſibus
emicuere. Vlyſſes uero de induſtria: & ſpōte cuntatus eſt:

partim quidẽ pudore ductus: partim autem: quæ futura eſſent ſuſpicatus: quo factũ eſt: ut Cephalonienſium iuuentus in procandã Penolopem uerſa ſit: neq; ex aliis Vlyſſis amicis quiſq̃ neq; ipſe qui in proximo adeo habitaret Neſtor auxilii quicq̃ tulerit. Omnes. n. qui expeditionis illi9 participes fuerant: & humiles erant: & ignaue admodũ rẽ gerebant ſed ſecus certe omnibus ac timidos uideri uictores decuit: & in eos nullo℞ conatum fieri par fuiſſet. Menelaus uero nullo mõ in Pelopõneſum uenit: ſed in Aegypto cõmoratũs degit cuius quidẽ acceſſus cum alia ſigna multa tum: & lex eſt ab eius uocata nomine: id uero fieri minus potuiſſet ſi errabundus: & ad pa℞ temporis eo loci tranſmiſiſſet. Regis autem filiã uxorẽ accepit: & ſacerdotibus quæcunq; ab exercitu geſta fuerant nihil abſcondẽs enarrauit. Eum autem quidã dicunt id q̃d omnium unum abſurdiſſimũ eum ex ægypto Helenam recæpiſſe: demũ uero latuit habens ex Troia idolum cum bellum idoli gratia annos decẽ cõſtitutum pdurauerat. Ferme autẽ: & Homerus huius rei noticiã dat. Quippe qui ſub uelamento quodã Menelaum a diis immortalibus in elyſium cãpum poſt obitum miſſum dixerit. Vbi neq; bruma: neq; hyems ſit: ſed uſq; ſerenitas & mitis aerẽ: Aegypti nãq; talis locus eſt. Videntur autem mihi poſtero℞ poeta℞ aliqui quo pacto res habuerint ſuſpicati. Helenã. n. q̃primũ reuertiſſet Tragicus quidã narrat inſidiis ab Oreſte circunuentã: ſuperſtitibus eius fratribus euanuiſſe: hoc autem finxiſſet nunq̃ ſi Helena poſtea in græcia reſediſſet Menelaoq; cõiuncta apparuiſſet. Græco℞ itaq; res ad id quod dixeram miſeriæ poſt illud bellum humilitatiſq; deuenere. Troiano℞ autẽ res lõge meliores clarioremq; acceſſum ſortite ſunt. Nam

tũ Aeneas cũ claſſe: & magna manu ab Hectore miſſus. Italiāq; inter Europæ regiones opulentiſſima fortunatiſſimaq; eſſet imperio tenuit. Tum Helenus in mediā traiiciens Græciam Moloſſis Epyroq; Theſſaliæ propinquæ dominatus eſt. Enimuero utrum ueriſimilius fuerit deuictos ne in oram uictorum: an uictores in eorum qui deuicti ſuperatiq; eſſent ſolū nauigare dominariq; apud eos? Qui autem (ſiquidem Troia in captiuitatem acta eſt) ii qui Aeneam Anthenoremq;: & Helenum ſequerentur non quouis gentium magis: atq; in Græciam Europamq; fugere neq; aliquem Aſiæ locum amauerunt: cæperuntq; q̄ in illorum terras continuo nauigare maluerint: a quibus expulſi atq; fugati eſſent? Et quonam modo ii omnes neq; paruis regionibus neq; obſcuris imperitarūt? Poterant aūt & ipſam quoq; Græciam ubi eis collibuiſſet facile intercipere: ſed ob iuſiurandi pignora nequaq̄ id uoluere. Verūtamen ipſe Helenus non parū huiuſce regionis continente abſcendens intercæperat. Anthenor autē cum Venetorum imperio tum optimi circū Adriam ſoli potitus eſt. Aeneas uero Italiæ cunctæ imperitauit: & urbem omnium maximam condidit habitauitq;. Hæc autem a profugis hominibus & domeſticis infortuniis obrutis fieri potuiſſe cōſentaneum certe non eſt: ſed illis ſuperq; fuiſſe ſi quis eos reſidere permiſiſſet. Deinde cum qua ſiue pecuniaꝝ ſiue exercitus oportunitate medios per hoſtis fugiētes abiere: & incenſa urbe perditis rebus omnib9 ubi perdifficile foret uel eos qui corporis robore ætateq; ūalerent ipſa ſeruare atq; tueri corpora: quo pacto cum filiis uxoribus ac parentibus: & ipſis deniq; opibus profugere potuiſſent: cum improuiſo præſertim inſperatoq; urbs eſſet in captiuitatem

acta. Non enim pro more paulatim per indutias abire li/
cuit: ſed quicquid fieri in hoſtis potuit ab hoſtibus factum
ac ſæuitum eſt. Hector autē (ueluti perhibent) ubi Achi/
uis remigantibus magnus hominū in urbem numerus cō
fluxiſſet: & ex ſociis permulti eſſent qui abire nollent. Ae/
neam qui haud acquieſcere uideretur niſi & ipſe imperii
partē ſortiretur. (Hæc enim belligeranti ſibi & Achiuos
fortiter expellenti Priamus pollicitus eſt) ad Coloniā ca/
piundā mittit: neq; auro neq; exercitui parcens ad omnia
pro ipſius Aeneæ uolūtate q̄ promptiſſime accōmodans:
quippe qui dignū eum ſibi uideri qui & imparet & haud
ſeſe principatū haberet humiliorem diceret. Proinde par
eſſe dictitabat Hector ut alteram ille ſibi terram compa/
ret: eſſe autem talem qui facile pro ſuis uiribus totius Eu/
ropæ dominatū teneat. Nam ſi hæc ita fiant ſperare ſeſe:
ut ſui ipſorumq; poſteri donec genus haud interierit utriq;
ſint continenti dominaturi. Cum igitur ita Aeneam He/
ctor: ut hæc & ipſe uellet precaretur: ille quidem partim
quo Hectori moremgereret: partim quia maiora adeptu/
rum ſe ſperaret conditionem admittere: & Colonia ſic fi/
eri ab illorum uiribus: & prudentia hominū: qui ob eam
qua fauſta atq; proſpera fortuna fruerentur: q̄primum id
rurſus præſtare potuiſſent. Anthenor autem ubi Aeneam
ad Coloniā miſſum intueretur: cæpit & illum quoq; im/
peritandæ Europæ deſiderium: & ita claſſis huiuſmodi
alia ornari. Præterea quoq; ubi & Helenus qui deterio/
rem ipſe: ac Deyphobus conditionē ſortitus eſſet: & Pria/
mum patrem precibus obſecraret nauibus exercituq; ac/
ceptis in Græciam: utpote commodam paratamq; terram
denauigauit. Quam omnē percuſſis fœderibus in dedi/

tionem accæpit: Proinde & ipſe quoq; Diomedes ex agro fugiens poſteaq̃ de Aenea certior factus eſſet quaſi pax in ter ſe: & amicicia intercederet ad eum uenit: rogauitq; ſibi auxilio foret tum Agamemnonis tum ſuas erumnas expli cans: Aeneas uero illũ qui paucas admodum haberet na/uis excepit perhumaniter: & quoniã iam regionem Italiæ omnẽ teneret ditione ſuarum quadam copiarum partẽ ei tradidit. Poſtea uero ii qui a Dorienſibus deuicti Achiui exulabant ob infirmitatem qua uerterẽ ambigui i Aſiam ad Priamum Hectoremq; tãq̃ amicos reconciliatoſq; ue/nere. Ab quibus amice humaniſſimeq; ſuſcepti pente: & alia non parua opida muneri ſibi dedita inhabitarunt: qui uero minus his fidei adhibet inueterata ſolum ductus opi nione ſciat ſe impotem eſſe: qui deceptione liberari: & ab ueritate mendacium internoſcere quiuerit. Nam ꝙ homi/nes qui ſua ſponte inſanire uoluerint multum ea temporis crediderunt id profecto ualidi habet nihil: neq; quoniam apud maiores mendacia dicta receptaq; fuerint eo firmita tis debent aut roboris habere quicq̃: nam & de aliis illi per multis differunt: & contraria opinantur: ueluti ſtatim ab initio de bello Perſico. Alii quidẽ dicunt nauale prælium circa ſalamina: poſterius eo gæſtum quo apud plateas di/micatum eſt. Alii autem contra ꝙ ad plateas gæſtum ſit poſterius eo tradunt quo circa ſalamina decertatum cum tamen continuo poſt ipſum belli apparatum litteraꝝ mo/numentis mandatum fuerit. Nam ꝙ certum firmum ue/rumq; fuiſſet paucis cognitum: ſed famam duntaxat au/diunt: & ii maxime qui ea tẽpeſtate fuere. Qui uero poſt illos ſecuti ſunt: itemq; & tertii nullam prorſus rerum ex/perientiam nullam cognitionẽ tenet. Sed quodcunq; ali/

quis dixerit admittũt facile:quãdoquidẽ ſcire tã Lacedæ/monioꝝ decuriã quandã nominãt:quæ certe ueluti Thu/cydides rit fuiſſet nunq̃ Armodiũ uero:& Ariſtogitonem imprimis omniũ Athenienſes honore proſequunt̃ perinde atq;.R.P.libertatis:& Tyrãni excidii neciſq; auctores illi fuerint:At q̃d humana dicere oportet:cũ & cæliũ ab Sa/turno caſtratũ:Saturnũ aũt na Ioue filio:& credant:& di cere auſint.Primo.n.depræhẽſo mẽdacio atq; cognito(ut dici ſolet)pſuaderi certe:& credere abſurdũ eſt.Volo præ terea:& pro Homero ipſo reſpõdere:ꝙ neq; certe indignũ eſt mentienti hac in re ſibi aſſentiri.Primũ quidẽ ꝙ & mẽ dacia hæc longeminora iis fuerint:quæ circa deos ĩmorta les locutus eſt,Deinde ꝙ & utilitatẽ quãdã illis qui per id tẽporis erant Græcis afferre uidebatur:ne ſcilicet tumul/tum inter ſe:turbiſq; diſſiderẽt ſi bellum ipſis (ueluti erat ſuſpitio)cum Aſianis fieret:nihil autẽ incumbebat in eũ:ſiue odii:ſiue ſimultatis:ſi cũ Græcus eſſet quoquomodo iuuaret ſuos.Nã & hæc Perſaꝝ in Græcos expeditio apud multos eſt:ſed ego ex uiro in ædo audiui:qui dicere mihi me omniũ his Perſas aſſentiri:quæ apud Græcos traderẽ/tur:ſed Dariũ quidem tradunt exercitum in Naxon:Ere/triamq; Dati:& Artaphernæ ducibus miſiſſe:& eos ca/ptis urbibus ad regẽ rediiſſe:Iis autẽ in Euboeam impe/tum facientibus nauis paucas a claſſe ſegregatas in eã ir/ruiſſe:& eas quidem iungit aut plures quo loci:& quod/dam in nautis prælium cum Athenienſibus geſtum eſſe:Deinde uero & Xerxẽ cũ exercitibus in Græciam tranſ/miſiſſe:ab quo & Lacedæmonii ad Termopylas ſuperati deuictiq; fuerint:& Rex eoꝝ Leonidas obtrũcatus:Athe nienſium uero urbs euerſa funditus:& quot quot fugam

minus arripuiſſent in captiuitatẽ acti. His autẽ peractis & tributo Græcis indicto Xerxẽ ĩ Aſiã reuertiſſe. Quod autẽ cõmentitia hæc ſint facile admodũ patet: ꝙ autẽ con ſentaneũ fuerit regẽ iuſſiſſe Aſiæ populis in exercitũ irẽt: ne turbis diſſiderẽt fieri plane potuit quare ſi & id ab Homero factitatũ eſt: dignus certe cui ignoſcat᷑ uideri debet fortaſſis aũt dicat aliqs ꝙ̃ ſi perperã quæ dicunt᷑ audierit. Nõ recte Græcis timorẽ iniicis. At nihil amplius eſt eiuſmodi: neq; uerendum quidem: nequãdo ex Aſia traiiciant exercitus ac uerſus Græciã ulli. Nã & Græcia: ſub alioꝝ ditione poſita eſt. Item & Aſia. Veritas ãt uero minimi fieri debet. Accedit ad rẽ ꝙ ſi me ꝑſuaſum ire ĩ his ita reb9 dicẽdis ſtarem; dicerẽ fortaſſe. Veꝝ eũ maioribus grauioribus cõuitiis ab me Græcos liberari dixerim. Nã ꝙ Græcos urbẽ cepiſſe nullã ab me dicat᷑; id abſurdum certe nihil. Nam neq; dicebat᷑ eos qui in eiuſmodi regionẽ expeditiões duxiſſent in quã minime oium decuiſſet facta demũ pace abiiſſe: neq; probum & fortem uiꝝ a ſimili uiro Hectore dimicantẽ occiſum eſſe: neq; id ꝑfecto cõtumeliæ aſcribi debet. Quin & is q eẽt moriturus libẽtiſſimus id admitteret: queẽadmodũ .n. Achilles fingebat᷑ inquiẽs.

Sic utinam magnus me loeto affecerit Hector:
Qui uirtute prior cunctis: hic præſtat & armis.

Fortiſſimum autẽ inter Græcos ab hoſtium ignauiſſimo enecari ꝑmagna me Hercule cõtumelia eſt. Eodẽ uero mõ & Aiacem qui tamẽ ſapere plurimũ tñ Græcoꝝ moderatiſſimus continentiſſimuſq; eſſe uideret᷑. Primum quidem pecudes ac boues pro regib9 iugulare: tandẽ uero ſeipſum armorum gratia perditum ire turpiſſimũ quidem fuerit. Aſtynactẽ præterea fortiſſimi uiri filium e mœnibus pre-

cipitem deiectum:& id ex publica tum exercitus tum re/
gum ſententia ſeuiſſime adeo enecare. Et Polixenã uirgi/
nem ſupra Achillis monumẽto iugulare:& huiuſmodi ſu
ſionibus deæ filiũ inſpergere. Caſſandram uero in primis
uenuſtam pulcherrimãq; puellam Apollinis Sacerdotem
in ipſo miniſterio℞ ſacello Mineruæ ſimulacrũ tenentem
manu ab illo cõſtuprari:qui nõ eſſet ex ignauis:aut indi/
gnis quiſpiam:ſed qui in generoſis & clariſſimis haberet.
Priamũ autem Aſiæ regem extremo in ſeuio ad aram Io/
uis ab quo genus duceret:& confoſſum:& ſuper illa ipſa
iugulatum:neq; id ſceleris ab obſcuro quo piã:ſed ab ipſo
Achillis filio paratũ:ab ipſo inq̃:a cuius ille patre:& in/
tra domeſticos lares exceptus eſſet.& saluꝰantea effectus:
Hecubam uero miſeram tot natorum matrẽ Vlyſſi in cõ/
tumeliam datam & præ malorũ calamitatumq; magni/
tudine ridiculoſe admodum canafactam. Græco℞ autem
imperatorẽ Agamẽnonẽ eam ſacram puellam ab Apol/
line uxorem agere:cui nemo propter numen nubere au/
ſus eſſet. Vnde & iure interiiſſe uiſus ſit. Q uanto me/
lius ſi Græcis hæc facta non eſſent:q̃ Troiam in captiui/
tatem actam fabulari.

Laus Deo Finis.

Impreſſum Venetiis per Bernardinum
Venetũ De Vitalibus Anno dñi
.M.ccccxcix. Die decimo/
octauo Menſis Iulii.

PETRONII ARBITRI SATYRICI FRAGMEN/ TA QVAE EXTANT.

CVM alio genere furiaꝝ declamatores
ingetanť:qui clamāt:hæc uulnera pro
libertate publica excepi:hunc oculum
pro uobis impendi:date mihi ducē qui
me ducat ad liberos meos:nā ſucciſi po
plites mēbra nō ſuſtinēt.hæc ipſa tolle
rabilia eſſent:ſi ad eloquentiā ituris uiā facerēt.nūc & reꝝ
tumore:ſnīaꝝ uaniſſimo ſtrepitu:hoc tantū proficiunt:ut
cum in foꝝ uenerint:putēt ſe in aliū terraꝝ orbē delatos.
Et ideo ego adoleſcētulos exiſtimo in ſcholis ſtultiſſimos
fieri:qa nihil ex iis quæ in uſu habemus aut audiūt aut ui
dent.ſed piratas cum cathenis in littore ſtantes:& tyrānos
edicta ſcribentes:qbus impent filiis ut patrū ſuoꝝ capita
præcidāt.ſed reſpōſa in peſtilentiam data:ut uirgines tres
aut plures imolenť.ſed mellitos uerboꝝ globulos:& oīa
dicta factaqꝫ quaſi papauere & ſanſuco ſparſa. Qui inter
hæc nutriunť:non magis ſape poſſunt q̄ bene olere qui in
culina habitāt. Pace ueſtra liceat dixiſſe:primi oīum elo/
quentiā perdidiſtis.leuibus.n.atqꝫ inanibus ſonis ludibria
quædā excitando effeciſtis:ut corpus orationis eneruareť:
& caderet. Nōdum iuuenes declamationibus cōtinebanť:
cum Sophocles aut Euripides inuenerunt uerba qbus de/
berēt loq. Nōdum Vmbraticus doctor ingenia deleuerat:
cum Pyndarus nouēqꝫ lyrici homericis uerſibus canere ti/
muerunt.& ne poetas ſolum ad teſtimoniū citē:certe neqꝫ
Platona neqꝫ Demoſthenē ad hoc genus exercitatiōis ac/
ceſſiſſe.& iā grandis & uelut:ut ita dicā:pudica orō nō eſt

maculoſa nec turgida:ſed naturali pulchritudine exurgit.
Nuꝑ uẽtoſa & enormis loquacitas Athenas ex Aſia cõmi
grauit:aĩos iuuenum ad magna ſurgẽtes ueluti peſtilenti
quodã ſidere afflauit. Simulatq; corrupta eloquẽtiæ regu
la ſtetit & obmutuit:qs poſtea ad ſummã Tuchiditis quis
Hypidis ad famã ꝓceſſit? Ac ne carmẽ quidẽ ſani coloris
enituit:ſed oĩa quaſi eodẽ cibo paſta nõ potuere uſq; ad ſe
nectutem caneſcere. Pictura quoq; nõ alium exitum fecit:
poſtq̃ Aegyptioꝝ audacia tam magnæ ætatis cõpendiariã
inuenit. Non paſſus Agamẽnon me diutius declamare in
porticu:q̃ ipſe in ſchola ſudauerat. ſed adoleſcens inqt qm̃
ſermonem habes non publici ſaporis:& ꝙ rariſſimum eſt
amas bonã mentẽ:non fraudabo te arte ſecreta. ni mirum
in his exercitationibus doctores peccãt:qui neceſſe habẽt
cum inſanientibus furere. Nã qui dixerint quæ adoleſcen
tuli ꝓbent:ut ait Cicero ſoli in ſcholis relinquent̃:ſicut fi-
cti adulatores cum cœnas diuitum captãt:nihil prius me-
ditantur:q̃ id ꝙ putant gratiſſimũ auditoribus fore:nec
enim aliter impetrabunt ꝙ petũt:niſi quaſdã inſidias auri
bus fecerint:ſic eloquẽtiæ magiſter niſi tanq̃ piſcator eam
impoſuerit hamis eſcã q̃ ſcierit appetituros eſſe piſciculos:
ſine ſpe predæ morat̃ in ſcopulo. Q uid ergo eſt? parentes
obiurgatione digni:qui nolunt liberos ſuos ſeuera lege ꝓfi
cere. Primũ.n.ſicut oĩa:ſpes quoq; ſuas ambitioni donãt:
deinde cum ad uota properant:cruda adhuc ſtudia in foꝝ
impellunt:qua nihil eſſe magis cõfitentur pueris induunt
adhuc naſcentibus. Q uod ſi paterent̃ laboꝝ gradus fieri:
ut ſtudioſi iuuenes lectione ſeuera irrigarent̃:ut ſapientiæ
præceptis animos componerent:ut uerba atroci ſtilo effo-
derent:ut ꝙ uellent imitari diu audirent:ſibi nihil eſſe ma

gnificum ꝙ pueris placeret: iam illa grandis oratio habe/ret maieſtatis ſuæ pódus. Nunc pueri in ſcholis ludunt: iuuenes ridenť in foro: & ꝙ utroq; turpius eſt: ꝙ quiſq; per/perá diſcit: in ſenectute confiteri non uult. Sed ne me pu/tes improbaſſe ſtudium Luciane improbitatis: quod ſen/tio & ipſe carmen effingam.

Artis ſeueræ ſi quis amat effectus:
Mentemq; magnis applicat: prius more
Frugalitatis lege polleat exacta:
Nec curet alto regiam trucem uultu:
Clienſq; cœnas impotentium captet:
Nec per dictis abditus obruat uino
Mentis calorem: neue plauſor in ſcæna
Sedeat redemptus hiſtrionea addictus.

Sed ſiue armigeræ rident tritonidis arces:
Seu Lacedæmonio tellus habitata colono:
Sirenumq; domos: det primos uerſibus annos:
Mæoniumq; bibat felici pectore fontem.
Mox & ſocratico plenus grege ĩmittet habenas
Liber & ingentis quatiat Demoſthenis arma.
Hinc Romana manus circunfluat. & modo graio
Exhonerata ſono mutet ſuffuſa ſaporem.
Interdum ſubducta foro det pagina curſum:
Et fortuna ſonet celeri diſtincta meatu.
Dent epulas & bella truci memorata canore:
Grandiaq; indomiti Ciceronis uerba minentur.
His animum ſuccinge bonis: ſic flumine largo
Plenus pierio diffundes pectore uerba.

Dum hoc diligentius audio: nó notaui mihi Aſcylti fugã.

& dũ in hoc dictoꝝ æſtu in hortis incedo:ingens ſcholaſti
coꝝ turba in porticũ uenit:ut apparebat ab extẽporali de
clamatione. Neſcio cur ꝗs Agamẽnonis ſuaſoriã excepit.
Dũ ergo iuuenes ſuías rident:ordinẽq; totius dictiõis infa
mãt:opportune ſubduxi me:& curſim Aſclytan ꝑſeq̄ cœ/
pi. ſed nec uiã diligẽter tenebã:quia nec quo ſtabulũ eſſet
ſciebã. Itaq; quocunq; ierã eodẽ reuertebar:donec & curſu
fatigatus:& ſudore iã madens:accedo aniculã quãdã:quæ
agreſte olus uẽdebat. & rogo inq̃ mater nũqd ſcis ubi ego
habito? Delectata illa urbanitate tã ſtulta:& ꝗdni ſciã in/
quit:cõſurrexitq; & cœpit me præcedere. Ducturã ego pu
tabam:& ſubinde ut in locum ſecretum uenimus:centonẽ
anus urbana iniecit. & hic inquit debes habitare. Cum ego
negarẽ me cognoſcere domũ:uideo quoſdã inter uiculos
nudaſq; meretrices furtim cõſpatiantes. Tarde imo iã ſero
intellexi me in fornicẽ eſſe deductum. execratus itaq; ani/
culæ inſidias operui caput:& ꝑ mediũ lupanar fugere cœ
pi in aliã partẽ. Cum ecce ĩ ipſo aditu occurrit mihi æque
lapſus ac moriẽs Aſcylta:putares ab eadẽ anicula eſſe de/
ductũ. Itaq; ut ridens eũ cõſalutaui:qd in loco tã deformi
faceret quæſiui. Sudorem ille manibus deterſit:& ſi ſcires
inquit quæ mihi acciderũt. Quid noui inq̃ ego? At ille de
ficiens:cum errarẽ inquit per totã ciuitatẽ:nec inuenirem
quo loco ſtabulũ reliqſſem:acceſſit ad me pater familiæ:
& ducem ſe itineris humaniſſime ꝓmiſit. per anfractus de
inde obſcuriſſimos egreſſus:in hunc locum me perduxit:
prolatoq; peculio cœpit rogare ſtuprum. iam ille mihi in/
iecerat manũ:& niſi ualentior fuiſſem:dediſſem pœnas.
cum ego proclamarem:gladium ſtrinxit:& ſi Lucretia es
inquit Tarquinium inueniſti.

Q uid faciant leges ubi ſola pecunia regnat?
Aut ubi paupertas uincere nulla poteſt?
Ipſi qui cynica traducunt tempora cœna:
Nónunquã nummis uerba ſolent emere.
Ergo iudicium nihil eſt niſi publica merces:
Atq; eques in cauſa qui ſedet: empta probat.

Vtiq; noſtra regio tam præſentib9 plena numinib9: ut fa/
cilius poſſis deum quam hominem inuenire.
Contemni turpe eſt: legem donare ſuperbum.
Hoc amo quod poſſum qualibet ire uia.
Nam ſane & ſapiens contemptus iurgia flectit.
Et qui non iugulat: uictor abire ſolet.

Hodie enim poſt aſellum diaria non ſumo.

Cur non deuirginatur Panichidis noſtra?

Obſtupui ego: & nec Gitona uerecundiſſimũ pueꝝ ſuffi/
cere huic petulantiæ affirmaui: nec puellã eius ætatis eſſe:
ut muliebris patientiæ legem poſſet accipe. Itaq; inquit.
Q uartilla minor eſt q̃ ego fui cum uiꝝ paſſa ſum. Iuno/
nem meã irritatã habeã: ſi me unq̃ meminerim uirginem
fuiſſe. nã infans cũ paribus inqnata ſum: & ſubinde ꝓdeũ/
tibus annis maioribus me pueris applicui: donec ad hanc
ætatem ꝑueni. Hinc etiã puto natũ ꝓuerbiũ illud dicatur
ut poſſit tauꝝ tollere quæ uitulum ſuſtulerit. Igit̃ ne ma/
iorẽ iniuriã in ſcorto frater accipet: cõſurrexi ad officium
nuptiale. puellæ caput inuoluerat flãmeo iamẽbaſi/
co ætas præferebat facẽ. Iam ebriæ mulieres lõgũ agmen

plaudentes fecerunt. thalamũq; inceſta exornauerũt ueſte. Tum Quartilla iocantium quoq; libidine accenſa: & ipſa ſurrexit: correptũq; Gytona in cubiculum traxit. Sine du bio nõ repugnauerat. puer ac ne puella quidem triſtis ex/ pauerat nomen nuptiaꝝ. Itaq; cum incluſi iacerent cõſedi mus ante limen thalami. Et imprimis Quartilla primã improbe applicuerat oculũ curioſum: luſumq; puerilẽ li/ bidinoſa ſpeculabatur diligentia. me quoq; ad idẽ ſpecta/ culum lenta manu traxit. & quia cõſiderãtiũ hæſerãt uul/ tus qcq̃d a ſpectaculo uacabat cõmouebat obiter labra: & me tãq̃ furtiuis ſubinde oculis uerberabat.

Cõprobamus factũ: uarioq; ſermone garrimus: & poetaꝝ cœpit eſſe mentio: diuq; ſumma carminis penes Morſum trachem memorata eſt. donec Trimalchio: rogo inqt ma/ giſter quid putes inter Ciceronem & Publium intereſſe. Ego alterum puto diſertiorem eſſe. alterum honeſtiorem quid enim his melius dici poteſt:

Lũxuriæ rictu Martis marcent mœnia:
Tuo palato clauſus pauo naſcitur
Plumato amictus aureo babylonico:
Gallina tibi numidica: tibi gallus ſpado.
Ciconia etiam grata peregrina hoſpita
Pietatis cultrix gracilis pes e tota liſtria.
Auis exul hyemis: titulus trepidi temporis
Nequitiæ nidum in cacabo fecit meo.
Quo margarita cara tribaca iudica
An ut matrona ornata faleris pelagus
Tollat pedes indomita in ſtrato extraneo
Smaragdũ ad quam rei uiridem precioſum uitrum

Quo carchedomos optas ignes lapideos
Niſi ut ſcintillet probitas eſt carbunculus
Equum eſt inducere nuptam uentum textilem
Palam proſtrare nudam in nebula lunæ:
Nomen amiciciæ ſi quatenus expedit hæret:
Calculus in tabula nobile ducit opus.
Cum fortuna manet uultum ſeruatis amici:
Cum cecidit turpi uertitis ora fuga.
Grex ait in ſcæna mimum pater ille uocatur.
Filius hic nomen: diuitis ille tenet.
Mox ubi ridendas incluſit pagina partes:
Vera redit facies: diſſimulata perit.

Nec diu tū lachrimis indulſi: ſed uerit9 ne Menela9 ēt aut Scolani9 inter cætera mala ſolū me in diuerſorio inueniret collegi ſarcinullas: locūq; ſecretū & ꝓximū littori mœſtus conduxi. ibi triduo incluſa redeunte in aīum ſolitudine atq; contemptu uerberabā agꝛ planctibus pectus.

Qui pelago credit magno ſe fœnore tollit.
Qui pugnas & caſtra petit præcingitur auro.
Vilis adulator picto iacet ebrius oſtro
Et qui ſollicitat nuptas ad præmia peccat.
Sola peruinoſis hæret facundia pannis
Atq; inopi lingua deſertas inuocat artes.

Non dubie ita eſt, ſed qui uitiorum omnium inimicus rectum iter uitæ cœpit inſpicere: primum propter morum differentiam odium habet. Quis enim poteſt probare diuerſa? Deinde qui ſolas extruere diuitias curant: nihil uolunt inter homines melius credi q̄ ipſi tenent. Iactantur itaq; quacunq; poſſunt litterarum amatores: ut uideantur illi quoq; infra pecuniam poſiti.

Priſcis.n.tpibus cum adhuc nuda uirtus placeret:uigebāt artes ingenuæ:ſummūq; certamen inter hoīes erat:nequid profuturum ſæculis diu lateret. Itaq; herculaalis genera herbaꝝ oīum ſuccos Democritus expreſſit.& ne lapidum uirgultoꝝq; uis lateret:ætatem inter exꝑimēta cōſumpſit. Eudoxus qdem in cacumen excelſiſſimi mōtis cōſenuit:ut aſtroꝝ cæliq; motus depræhēderet.& Chryſippus ut ad inuentionē ſufficeret:ter elleboro animū deterſit. Veꝝ ut ad plaſtas reuertar:ſtatuæ unius liniamētis inhærentē inopia extinxit.& Myron q pene hoīum aīas feraꝝq; ære cōprehendit nō inuenit hæredē.At nos uino ſcortiſq; demerſi ne paratas qdē artes audemus cognoſcere.ſed accuſatores iniquitatis:uitia tn̄ docemus & diſcimus.Vbi eſt dialectica? ubi aſtronomia? ubi ſapiētia cōſultiſſima uia? qs inq̄ uenit in templū:& uotum fecit ſi ad eloquētiā ꝑueniſſet? quis ſi philoſophiæ fontē attigiſſet? ac ne bonā quidē ualitudinē petūt:ſed ſtatim anteq̄ limen Capitolii tangāt:alius donū ꝓmittit ſi ꝓpinquum diuitē extulerit:alius ſi theſauꝝ effoderit:alius ſi ad trecenties ſextertium ſalmis ꝑuenerit.Ipſe ſenatus recti honeſtiq; præceptor mille pondo auri Capitolio ꝓmittere ſolet:& nequis dubitet pecuniā cōcupiſcere Iouē quoq; peculio exorat. Noli ergo mirari ſi pictura deficit:cum oībus diis hominibuſq; formoſior uideat maſſa auri:q̄ qcqd Apelles Phidiaſq; græculi delirātes fecerunt. ſed uideo te totum in illa hærere tabula:quæ Troiæ haloſin oſtendit:itaq; conabor opus uerſibus pandere.

Iam decima mœſtos inter ancipites metus
Phrygas obſidebat meſſis:& uatis fides
Calchantis atro dubia pendebat metu.
Cum delio præfante ferro cæſi uertices

Idæ trahuntur: ſciſſaq; in molem cadunt
Robora: minacem quæ figurabant equum.
Aperitur ingens caſtrum: & obducti ſpecus
Qui caſtra caperent. huc decenni prælio
Irata uirtus abditur, ſtipant graues
recesſus danai: & in uoto latent:
O patria pulſas mille credidimus rates:
Solumq; bello liberum hoc titulus fero
Intus hæc ad fata compoſitus ſinon
Firmabat: & mendacium in damnũ potens.
Iam turba portis libera ac bello carens.
Iam uota properant. fletibus manant genæ:
Mentiſq; pauidæ gaudium lacrimas habet:
Quas metus abegit. naq; Neptũno ſacer
Crimen ſolutus omne Lacoon replet
Clamore uulgus: mox reducta cuſpide:
Vteri notauit fata. ſed tradunt manus:
Lætuſq; reſilit & dolis addit fidem.
Iterum tamen confirmat inualidam manum:
Altaq; bipenni latera pertentat. fremit
Captiua pubes intus: & dum murmurant
Robora: moles ſpirat alieno metu.
Ibat inuentus capta dum Troiam capit:
Bellumq; totum fraude ducebat noua.
Ecce alia monſtra celſa qua tenedos mare
Dorſo repleuit: tumida conſurgunt freta:
Vndaq; reſultat ſciſſa Tranquillo minor.
Qualis ſilenti nocte remorum ſonus
Longe refertur: cum premunt claſſes mare:
Pulſumq; marmor abiete impoſita gemit:

Reſpicimus angues orbibus geminis ferunt
Ad ſaxa fluctus.tumida quorum pectora
Rates ut aliæ lateribus ſpumas agunt.
Dat cauda ſonitum.liberæ ponto iubæ
Conſentiunt luminibus.fulmineum iubar
Incendit æquor:ſibiliſqꝫ undæ tremunt.
Stupuere mentes.infulis ſtabant ſacri
Phrygioqꝫ cultu gemina nati pignora
Laconti:quos repente tergoribus ligant
Angues coruſci.paruulas illi manus
Ad ora referunt.neuter auxilio ſibi:
Vterqꝫ fratri tranſtulit pias uices:
Morſqꝫ ipſa miſeros mutuo perdit metu.
Accumulat ecce liberum funus parens
Infirmus auxiliator.inuadunt uirum
In morte paſci:membraqꝫ ad terram trahunt.
Iacet ſacerdos inter aras uictima:
Terramqꝫ plangit.ſic profanatis ſacris
Peritura troia perdidit primũ deos.
Iam plena phœbo candidum extulerat iubar
Minora ducens aſtra radianti face:
Cum inter ſepultos priamidas nocte & mero
Danai relaxant clauſtra:& effundunt uires.
Tentant in armis ſe duces:ceu ubi ſolet
Nudo remiſſus theſſali quadrupes iugo
Ceruicem & altas quatere ad excuſſum iubas.
Gladios retractant:cõmouent orbes manus:
Bellumqꝫ ſumunt.hic graues alius mero
Obtruncat:& continuat in mortem ultimam
Somnos:auaris alius accendit faces.

Contraq; troas troia inuocant ſacra.
O fœlicem inquit matrē q̄ te talem peperit. macte uirtute eſto. rarā facit mixturā cū ſapientia forma. Itaq; ne putes te tot uerba perdidiſſe: amatorem inueniſti. Ego laudes tuas carminibus implebo. Ego pædagogus & cuſtos etiā nō iuſſeris ſequar. nec iniuriā circlopius accipit aliū amat.

Profuit etiam Eumos miles ille qui mihi abſtulit gladium alioquin quoq; aium quē aduerſus Aſcyltan ſumpſeram: ī Eumolpi ſanguinē exercuiſſem. nec fefellit hoc Gytona: itaq; extra cellam ꝓceſſit tanq̄ aquā peteret. Irā itaq; meā prudēti abſentia extinxit. Paululū ergo ītepeſcēte ſæuicia Eumolpe inq̄ iam malo uel carminibus loquaris: q̄ eius nomine tibi nota proponas: & ego iracundus ſum tu libi/dinoſus. Vide quā non cōueniat his moribus putas igitur me furioſum eſſe: reddo inſaniæ fidem: ocius foras exi.

Dum hæc famula inter amātes ludit: diuerſitor cum parte cœnulæ interuenit: cōtemplatuſq; fœdiſſimā uolutationē iacentium: rogo inquit ebrii eſtis: an fugitiui: an utrunq;? quis aūt grabatū illū erexit? aut qd ſibi tam furtiua moli/tio? Vos me Hercules ne mercedem cellæ daretis: fugere nocte in publicum uoluiſtis: ſed non impune. iam. n. faxo ſciatis non uiduæ hanc inſulam eſſe: ſed Marci Mannicii. Exclamat Eumolpus etiā minaris? ſimulq; os hoīs palma excuſſiſſima pulſat. ille tot hoſpitū potionibus liberū ur/ceolū fictilem in Eumolpi caput iaculatus eſt: ſoluitq; cla mantis frontē: & de cella ſe ꝓripuit. Eumolpus contume/liæ impatiēs rapit igneū candelabrū: ſequiturq; abeuntē: & creberrimis ictibus ſupciliū ſuū uindicat. Fit cōcurſus

familiæ hoſpitũq; ebrioꝝ frequentia.ego aũt nactus occa/
ſionẽ uindictæ Eumolpũ excludo:redditaq; ſcortillo uice
ſine æmulo ſcilicet & cella utor & nocte. Interim coctores
inſulariiq; mulctãt excluſum:& alius ueru æſtis ſtridẽtibꝰ
plenũ in oculos eius intẽtat.alius furca de carnario rapta
ſtatũ præliãtis cõponet.anus præcipue lippa ſordidiſſimo
præcinta linteo ſolers impar uiribus impoſuit:canẽ ingen
tis magnitudinis cathena trahit:inſtigatq; in Eumolpum.
ſed ille cãdelabro ab omni ſe ꝑiculo defendebat. Videba/
mus nos oĩa ꝑ foramen ualuæ:ꝙ paulo ante auſa hoſtialis
rupta laxauerat:fauebãq; ego uapulãti.Gyton aũt nõ obli
tus miſericordiæ ſuæ reſerandũ eſſe hoſtiũ ſuccurrendũq;
ꝑiclitanti cenſebat.ego durãte adhuc iracũdia nõ cõtinui
manus:ſed caput miſerantis ſtricto acuto articulo ꝑcuſſi.
Et ille flens ꝗdem conſedit in lecto. ego aũt alternos oppo
nebam foramini oculos:iniuriã Eumolpi aduocationẽq;
cõmendabam. Cum procurator inſulæ Bargates a cœna
excitatus a duobus lectuariis in mediam rixam perfertur:
nam erat etiã pedibus æger. Is ut rabioſa barbaraq; uoce
in ebrios fugitiuoſq; diu perorauit:reſpiciens ad Eumol/
pum:O poetarũ inquit diſertiſſime tu eras:& non diſce/
dunt ocius nequiſſimi ſerui:manuſq; continent a rixa?
Stante ergo utraq; acie:cum appareret futurum bellum:
ægre expugnauit gubernator:ut caduceatoris more Tri/
phena inducias faceret.data acceptaq; ex more patrio fide
ꝓtendit ramum oliuæ a tutela nauigii raptũ:atq; in col/
loquium uenire auſa.

Quis furor exclamat:pacem conuertis in arma?
Quid noſtræ meruere manus? non troius heros
Hac in claſſe uehit decepti pignus Atridæ:

Nec Medea furens fraterno ſanguine pugnat:
Sed cõtemptus amor uires habet.& mihi fata
Hos inter fluctus.quis raptis euocat armis
Cui non eſt mors una ſatis.nec uincite potum:
Gurgitibuſq; feris alios imponite fluctus.

Hæc ut turbato clamore mulier effudit:hæſitq; pauliſper acies:reuocatæq; ad pacẽ manus intermiſere bellũ:utitur pœnitentia occaſiõe dux Eumolpo:& caſtigato ante uæhementiſſime Licha tabulas fœderis ſignat.qs hæc formula erat. Ex tui animi ſnĩa Triphena neq; iniuriã tibi factam a Gytone quæraris:neq; ſi quid ante hũc diem factum eſt abiicies:uindicabis ue:aut ullo alio genere pſequendũ curabis. Et tu nihil impabis puero repugnanti:nõ amplexũ non oſculum non coitum uenere conſtrictum. Pro qua re præſentes numerabis.C.denarios. Item Licha ex tui animi ſententia ut tu Eumolpon nec uerbo cõtumelioſo inſeq̃ris nec uultu:nec quæres ubi nocte dormiat:aut ſi quæſieris:pro ſingulis iniuriis numerabis præſentes denarios ducentos. In hæc uerba fœderibus compoſitis arma deponimus. Exornatur ergo cantibus totum nauigium.& quia repentina trãquillitas intermiſerat curſum:alius exultans quærebat fuſcinis piſces:alius hamis blandientibus compellebat prædam repugnantem. Ecce etiam per antemnam pelagi conſedere uolucres:quas textis arundinibus peritus artifex tetigit.illæ uiſcatis uiminibus deferebantur ad manus. Tollebat plumas aura uolitantes:pennaſq; p inania iani ſpira torquebat.Iam Lichas redire mecum in gratiam cœperat.Iam Triphena Gytona extrema parte potionis ſpargebat:cum Eumolpus & ipſe uino ſolutus dicta uoluerit in caluos ſtiginos eſque iaculari:do

nec conſumpta frigidiſſima urbanitate rediit ad carmina ſua: cœpitq; capilloꝝ ellegidarion dicere.

Quod ſolum formæ decus eſt: cecidere capilli:
Vernanteſq; comas triſtis abegit hyems.
Nunc umbra nudata ſua iam tempora mœrent.
Areaq; atritis ridet aduſta pilis.
O fallax natura deum: quæ prima dediſti
Aetatis noſtræ gaudia: prima rapis.

Infœlix modo crinibus nitebas.
At nunc leuior ære uel retundo
Ridentes fugis & times puellas.
Phœbo pulchrior & ſorore Phœbi
Horti tulere quod cecauit unda:
Vt mortem citius uenire credas:
Scito iam capitis periſſe partem.

Plura uolebat proferre credo & ineptiora præteritis: cũ ancilla Triphena Gytona in partẽ nauis inferiorẽ ducit cõnubioq; domine pueri adornat caput: imo ſupcilia etiã ꝓfert de pyxide: ſcitæq; iacturæ liniaméta ſecuta totã illi formam ſuã reddidit. Agnouit Triphena ueꝝ Gytona lacrimiſq; turbata tunc primũ bona fide puero baſium dedit. Cæteꝝ Eumolpos & periclitantium aduocatus: & præſentis cõcordiæ auctor: ne ſileret ſine fabulis hilaritas: multa in muliebrẽ leuitatẽ cœpit iactare: quã facile adamarẽt: q̃ cito etiam filioꝝ obliuiſcerent̃: nullã quẽ eſſe fœminã tam pudicã: quæ non peregrina libidine uſq; ad furorem auerteret̃. nec ſe tragœdias curaſ̃: aut noĩa ſæculis nota: ſed ſua memoria facta: quæ expoſiturũ ſe eſſe ſi uellemus audire. Cõuerſis oĩum in ſe uultibus auribuſq; ſic exorſus eſt. Ma

trona quædã epheſi tã notæ erat pudicitiæ:ut uicinarum
quoq; gentiũ fœmininas ad ſpectaculũ ſui euocaret. Hæc
ergo cũ uirũ extuliſſet:non contenta uulgari more funeris
ſparſis ꝑſequi crinibus:aut nudatũ pectus in cõſpectu fre
quentiæ plangere:in conditoriũ etiã proſecuta eſt defun/
ctum poſitũq; in Hyppogeo Græco more corpus cuſtodi
re ac flere totis noctibus diebuſq; cœpit. Sic afflictantem
ſe:ac mortẽ inedia ꝑſequentẽ nõ parentes potuerũt abdu/
cere:non ꝓpinqui magiſtratus ultimo repulſi abierũt.cõ/
ploratæq; ſingularis exempli fœmina ab omnibus quin/
tum iam diem ſe alimento ſubtrahebat. Aſſidebat ægræ
lachrimas cõmendabat lugẽti:& poſitũ in monumẽto lu/
men renouabat. Vna igit' in tota ciuitate fabula erat:ſolũ
uidelicet affluxiſſe uerũ pudiciciæ amoriſq; exẽplũ omnis
ordinis confitebant'. Cum interim imꝑator prouinciæ la/
trones iuſſit crucibus affigi: ſecundũ illã caſulã in qua re/
cens cadauer matrona deflebat. Proxima ergo nocte cum
miles qui crucẽ ſeruabat:ne quis ad ſepulturã corpus de/
traheret:notaſſet ibi & lumẽ inter monumẽta clarius ful/
gens:& gemitũ lugentis audiſſet. uitio gentis humanæ cõ
cupiit ſcire quis aut quid faceret. deſcendit igitur in cõdi/
torium:uiſaq; pulcherrima muliere:primo quaſi quodam
monſtro inferniſq; imaginib9 turbatus ſubſtitit:deinde ut
& corpus iacẽtis cõſpexit:& lachrimas cõſiderauit:faciẽq;
unguibus ſectã:ratus ſcilicet id ꝙ erat:deſideriũ extincti
nõ poſſe fœminã pati:attulit in monumentũ cænulã ſuã:
cœpitq; hortari lugentẽ ne ꝑſeueraret in dolore:ſupuacuo
ac nihil pro futuro gemitu pectus deduceret:oium eundẽ
eſſe exitũ ſed & idẽ domiciliũ:& cætera ꝗbus exulceratæ
mentes ad ſanitatẽ reuocantur. At illa ignota cõſolatione

ꝑcuſſa lacerauit uæhementius pectus:ruptoſq; crines ſuꝑ
pectus iacentis impoſuit.Non receſſit tn̄ miles:ſed eadem
exhortatiõe tẽptauit dare mulierculæ cibũ:donec ancilla
uini certe ab eo odore corrupta primũ porrexit ad huma/
nitatẽ inuitantis uictã manũ:deinde referta potione & ci/
bo expugnare cœpit dñæ ꝑtinaciã. Et quid ꝓderit inquit
hoc tibi:ſi ſoluta inedia fueris? ſi te uiuã ſepelieris? ſi anteq̄
fata poſcant indẽnatum ſpiritum effuderis? id cineres aut
manes ſepultos credis ſentire? uis tu reuiuiſcere? uis tu di/
ſcuſſo muliebri errore quãdiu licuerit lucis cõmodis frui:
ipſum te iacentis corpus cõmouere debet ut uiuas. Nemo
inuitus audit:dum cogit̃ aut cibũ ſumere aut uiuere.itaq;
mulier aliquot dieꝝ abſtinentia ſicca paſſa eſt frãgi ꝑtina/
ciam ſuã:nec minus auide ſe repleuit cibo q̄ ancilla quæ
prior uicta eſt.Cæteꝝ ſcitis ꝙ plærunq; ſoleat tentare hu/
manã ſatietatẽ:quibus blãdiciis impetrauit miles ut ma/
trona uellet uiuere:iiſdem etiã pudicitiam eius aggreſſus.
Nec deformis aut infacũdus iuuenis caſte uidebat̃:cõci/
liante gratiã ancilla:ac ſubinde dicente placito ne etiã pu/
gnabis amori? nec uenit in mentẽ quoꝝ conſederis aruis?
Quid diutius moror? ne hãc quidẽ partẽ corporis mulier
abſtinuit:uictorq; miles utrũq; perſuaſit. Latuerunt ergo
una nõ tantũ illa nocte qua nuptias fecerunt:ſed poſtero
etiã ac tertio die:præcluſis uidelicet cõditorii foribus:ut ſi
quis ex ignotis cognatiſq; ad monumentũ ueniſſet:putaſ/
ſet expiraſſe ſuper corpus uiri pudiciſſimã uxorẽ. Cæteꝝ
delectatus miles & forma & ſecreto. qcquid boni per fa/
cultates poterat coemebat:& prima ſtatim nocte in monu
mentũ ferebat. Itaq; cruciati unius parentes ut uiderũt la/
xatã cuſtodiã:detraxere nocte pendentẽ:ſupremoq; man/

dauerűt officio. At miles circűſcriptus dum reſidet: ut po/ſtero die uidit unā ſine cadauere crucem: ueritus ſuppliciű mulieri quod accidiſſet exponit: nec ſe expectaturum iudicis ſniam: ſed gladio ius dicturum ignauiæ ſuæ. cōmodet ergo illa perituro locű; & fatale cōditoriű familiari ac uiro faceret. Mulier nō minus miſericors q̄ pudica: nec iſtud dii ſinant: ut eodē tēpore duoꝝ mihi chariſſimoꝝ hominű duo funera ſpectem. malo mortuű impendere; quā uiuum occidere. Secundű hāc orationē iubet ex arca corpus mariti ſui tolli: & illi cruci quæ uacabat affigi. Vſus eſt miles ingenio prudentiſſimæ fœminæ. poſteroq; die populus miratus eſt: qua rōne mortuus iſſet ad crucē. Riſu excepe fabulam nautæ: & erubeſcente nō mediocriter Thriphena uultum ſuum ſuper ceruicem Gytonis amabiliter poſuit. At nō Lichas riſit: ſed iratű cōmouens caput: ſi iuſtus inqt impator fuiſſet: debuit patriſfamiliæ corpus in monumētum referre: mulierē affigere cruci. Non dubie redierat in animű edile: expilatűq; libidinoſa migratione nauigium: ſed nec fœderis uerba permittebā meminiſſe: nec hilaritas quæ præoccupauerat mentes: dabat iracűdiæ locű. Cæteꝝ Triphena in gremio Gytonis poſita modo implebat oſculis pectus: interdű cōcrunabat ſpoliatű crinibus uultum. Multos inquit Eumolpus iuuenes carmen decepit: nā ut qſq; uerſum pedibus inſtruxit: ſenſumq; teneriorē uerboꝝ ambitu intexuit: putauit ſe cōtinuo in heliconemueniſſe: ſic forenſibus miniſteriis exercitati frequenter ad carminis tranqllitatem tanq̄ ad portű faciliorem refugerűt: credentes facilius poema extrui poſſe: q̄ controuerſiā umbrantibus ſententiolis pictam. Cæteꝝ neq; generoſior ſpiritus ſanitatem amat: neq; cōcipere aut edere partű mens poteſt:

niſi ingenti flumine litteraꝝ inundante:effugiendũ eſt ab omni uerboꝝ ut ita dicã uilitate:& ſumẽdæ uoces a ple/ be ſummotæ:ut fiat odi profanum uulgus & arceo: præ/ terea curandũ eſt ne ſentẽtiæ emineant extra rationis mo/ dum expreſſæ:ſed intexto uerſibus colore niteãt. Home/ rus teſtis & Lyrici Romanuſq; Virgilius & Horatii curio ſa fœlicitas:cæteri autẽ aut non uiderunt uiam qua iretur ad carmen:aut uerſum timuerunt calcare.Ecce belli ciui/ lis ingens opus quiſquis attigerit: niſi plenus litteris ſub onere labetur. non enim res geſtæ uerſibus compræhen/ dendæ ſunt: quod longe melius hiſtorici faciunt: ſed per ambages deorumq; miniſteria & fabuloſum ſententiarum tormentum præcipitandus eſt liber ſpiritus:ut potius fu/ rentis uaticinatio appareat:q̃ religioſæ orationis ſub teſti/ bus fides iamq; ſi placet hic impetus:etiam ſi nondum re/ cepit ultimam manum.

Orbem iam totum uictor Romanus habebat:
Q ua mare qua terræ qua ſydus currit utrũq;:
Nec ſatiatus erat:grauidis freta pulſa carinis.
Iam peragrabantur:ſi quis ſinus abditus ultra:
Si qua foret tellus quæ fuluum mitteret aurum:
Hoſtis erat:fatiſq; in triſtia bella paratis
Q uærebantur opes:non uulgo nota placebant
Gaudia:non uſu plebeia trita uoluptas:
Ac ſpireum cum laudabat miles in unda
Q uæſitus tellure nitor certauerat oſtro.
Hinc numidæ acuſatius:illinc noua uellera feres:
Atq; Arabum populus ſua deſpoliauerat arua.
Ecce aliæ clades eliſæ uulnera pacis.
Q uæritur in ſiluis an reo fera;& ultimus hamon

Affrorū excutitur;ne deſit bellua dente
Ad mortes pretioſa fames:præmit aduena claſſes
Tigris & aurata gradiens uectatur in aula:
Vt bibat humanu populo plaudente cruorem.
Heu pudet affari:perituraq; prodere fata:
Perſarum ritu male pubeſcentibus aunis
Surripuerę uiros:exactaq; uiſcera ferro
In uenerem fugere:atq; ut fuga mobilis æui
Circunſcripta mora properantes differat annos.
Q uare ſe natam non inuenit:omnibus ergo
Scorta placent:factiq; enerui corpore greſſus:
Et laxi crineis:& tot noua nomina ueſtis:
Q uæq; iure quærit:ecce affris eruta terris
Citrea menſa:greges ſeruorum:aſtrumq; renidens
Ponitur:ac maculis imitatur uilibus aurum:
Q uæ ſenſum turbant hoſtiale ac male nobile lignum
Turba ſepulta mero circunuenit:omniaq; orbis
Præmia correptis miles uagus extruit armis.
Ingenioſa gula eſt.ſiculo ſcarus æquore merſus
Ad menſam uiuus perducitur:atq; lucrinis
Eruta littoribus uendunt conchilia cœnas:
Vt renouent per damna famem.iam phaſidis unda
Orbata eſt auibus:mutoq; in littora tantum
Solæ deſertis aſpirant frondibus auræ.
Nec minor in campo furor eſt:emptiq; quirites
Ad prædam ſtrepitumq; lucri ſuffragia uertunt.
Venalis populus:uenalis curia patrum.
Eſt fauor in pretio ſenibus quoq; libera uirtus
Exciderat ſparſiſq; opibus conuerſa poteſtas:
Ipſaq; maieſtas auro corrupta iacebat.

Pellitur a populo uictus Cato:triſtior ille eſt
Qui uicit faſceſq; pudet rapuiſſe Catoni.
Nãq; hoc dedecoris populo:morũq; ruina
Non homo pulſus erat.ſed in uno uicta poteſtas
Romanũq; decus.quare tam perdita Roma
Ipſa ſui merces erat:& ſine uindice præda:
Præterea geminã depræñſam gurgite prædam
Fœnoris illuuies uſuſq; exciderat æris.
Nulla eſt certa domus:nullũ ſine pignore corpus.
Sed ueluti tabes tacitis concepta medullis
Intra membra furens curis latrantibus errat.
Arma placent miſeris:detritaq; cõmoda luxu
Vulneribus reparantur.inops audacia tuta eſt.
Hoc merſant cœno Romã ſomnoq; iacentem
Quæ poterant artes ſana ratione mouere:
Ni furor & bellum ferroq; exciſſa libido.
Tres tulerat fortuna duces:quos obruit omnis
Armorũ ſtrue diuerſa feralis erynis.
Craſſum parthus habet:libyco iacet æquore Magnus.
Tertius ingratam perfudit ſanguine Romam.
Et quaſi non poſſet tot tellus ferre ſepulcra:
Diuiſit cineres.hos gloria reddit honores.
Eſt locus exciſo penitus demerſus hiatu
Parthenopen inter magnæ dicharchidos arua
Cocyta perfuſus aqua:nam ſpiritus extra
Qui furit:effuſus funeſto ſpargitur æſtu.
Non hæc autumno tellus uiret:aut alit hærbas
Ceſpite lætus ager:non uerno perſona cantu
Mollia diſcordi ſtrepitu uirgulta loquuntur:
Sed chaos & nigro ſqualentia pumice ſaxa

Gaudent ferali circũtumulata cupreſſu:
Has inter ſedes Ditis pater extulit ora
Buſtorum flammis & caua ſparſa fauilla:
Ac tali uolucrem fortunam uoce laceſſit.
Rerum humanarum diuinarumq; poteſtas
Quæ noua ſemper amas: & mox poſſeſſa relinquis:
Ecquid romano ſentis te pondere uictam?
Nec poſſe ulterius perituram extollere molem?
Ipſa ſuas uires odit romana iuuentus:
Et quas ſtruxit opes male ſuſtinet. aſpice late
Luxuriam ſpoliorum: & cenſum in damna furentem.
Aedificant auro: ſedeſq; ad ſydera mittunt.
Expelluntur aquæ ſaxis. mare naſcitur aruis.
Et permutata rerum ſtatione rebellant.
En etiam mea regna petunt: perfoſſa dehiſcit
Mollibus inſanis tellus. iam montibus auſtris
Antra gemunt: & dum uanus lapis inuenit uſum:
Inferni manes cælum ſperare fatentur.
Quare age ſors muta pacatum in prælia uultum:
Romanoſq; cie: ac noſtris da funera regnis.
Iam pridem nullo perfundimus ora cruore:
Nec mea Theſſiphonæ ſitientes perluit artus:
Ex quo ſyllanus bibit enſis: & horrida tellus
Extulit in lucem nutritas ſanguine fruges.
Hæc ubi dicta dedit: dextræ coniungere dextram
Conatus: rupto tellurem ſoluit hiatu.
Tunc fortuna leui defudit pectore uoces.
O genitor cui cocyti penetralia parent:
Si modo fas eſt mihi uera impune probari:
Vota mihi cedunt: nec enim minor ira rebellat:

Pectore in hoc: leuiorq; exurit flamma medullas.
Omniaq; tribui Romanis arcibus odi:
Muneribuſq; meis iraſcor: deſtruat iſtas
Idem qui poſuit moles deus: & mihi cordi
Quippe cremare uiros: & ſanguine paſcere luxum.
Cerno equidem gemina iam ſtrictos morte Philippos:
Theſſaliæq; rogos: & funera gentis iberæ.
Iam fragor armoꝝ trepidantes perſonat auras
Et Libyæ: cerno tua Nile gementia caſtra:
Actiacoſq; ſinus: & Apollinis arma timentes.
Pande age terrarum ſitientia regna tuarum:
Atq; animas accerſe nouas. uix nauita protheus
Sufficiet ſimulacra uirum traducere cymba:
Claſſe opus eſt. tuq; ingenti ſatiare ruina
Pallida Theſſiphone: conſciſſaq; uulnera manda
Ad ſtygios manes laceratus ducitur orbis.
Vix dum finierat: cum fulgure rupta coruſco
Intremuit nubes: eliſoſq; abſcidit ignes.
Subſedit pater umbraꝝ: gremioq; reductus
Telluris pauitans fraternos palluit ictus.
Continuo clades hominum uenturaq; damna
Auſpiciis patuere deum: nanq; ore cruento
Deformis titubans uultus caligine texit.
Ciuiles acies iam tum ſpirare putares.
Parte alia plenos extinxit cynthia uultus:
Et lucem ſceleri ſubduxit rupta tonabant
Verticibus laſſis montis iuga: nec uaga paſſim
Fulmina per notas ibant morientia ripas.
Armorum ſtrepitu cælum furit: & tuba mortem
Sideribus armis acta ciet. iamq; ætna uocatur

Ignibus inſolitis:& in æthera fulmina mittit.
Ecce inter tumulos atq; oſſa arentia buſtis
Vmbrarum facies diro ſtridore minatur.
Fax ſtellis comitata nouis incendia ducit:
Sanguineoq; recens deſcendit Iuppiter igne:
Hæc oſtenta breui ſoluit deus, exuit omnes
Quippe moras Cæſar:uindictæq; actus amore
Gallica proiecit:ciuilia ſubſtulit arma.
Alpibus aeriis.ubi graio nomine pulſo
Deſcendunt rupes:& ſe patiuntur adiri.
Eſt locus Herculeis aris ſacer:hunc niue dura
Claudit hyems:canoq; ad ſydera uertice tollit.
Cælum illinc cecidiſſe putes:non ſolis aduſti
Manſueſcunt radii:non uerni temporis aura:
Sed glacie concreta rigens hyemiſq; pruinis
Totum ferre poteſt humeris minitantibus orbem.
Hæc ubi calcauit Cæſar iuga milite læto:
Orauitq; locum ſummo de uertice mortis:
Heſperiæ campos latæ proſpexit:& ambas
Intentans cum uoce manus ad ſydera dixit.
Iuppiter omnipotens:& tu Saturnia tellus
Armis læta meis:olimq; onerata triumphis:
Teſtor ad has acies inuitum arceſſere Martem:
Inuitas me ferre manus:ſed uulnere cogor
Pulſus ab urbe mea:dum rhenum ſanguine uinco:
Dum Gallos iterum Capitolia noſtra petentes
Alpibus excludo.uincendo certior exul.
Sanguine germano ſexagintaq; triumphis
Eſſe nocens cœpi.q̄q̄ quos gloria terret
Aut qui ſunt qui bella uident: mercedibus emptæ

Ac uiles opere: quorum eſt mea Roma nouerca:
Vt reor haud impune. nec hanc ſine uindice dextram
Vinciet ignauus. uictores ite ferentes
Ite mei comites: & cauſam diſcite ferro.
Nanq; omnes unum crimen uocat. omnibus una
Impendet clades. reddenda eſt gratia uobis:
Non ſolus uici. quare? quia pœna Tropheis.
Iminet: & ſordes meruit uictoria noſtra.
Iudice fortuna cadat alea. ſumite bellum:
Et tentate manus. certe mea cauſa peracta eſt:
Inter tot fortes armatus neſcio uinci.
Hæc ubi perſonuit de cælo delphicus ales
Omnia læta dedit: pepulitq; e mentibus auras.
Necnon horrendi nemoris de parte ſiniſtra
Inſolita uoces flamma ſonuere ſequenti.
Ipſe nitor phœbi uulgato latior orbe
Creuit: & aurato præcinxit fulgure uultus:
Fortior hominibus mouit mauortia ſigna
Cæſar & inſolito greſſus prior occupat auſus.
Prima quidem glaties: & cana iuncta pruina
Non pugnauit humus: mitiq; quieuit honore.
Sed poſtq̄ turmæ nimbos fregere ligatos:
Et pauidus quadrupes undarum uincula rupit:
Incaluere niues: mox fulmina montibus altis
Vndabant modo nata: ſed hæc quoq; miſſa putares.
Stabat uicta fluctus ſtupuere pruina:
Et paulo ante lues iam concidenda iacebat:
Tum uero malefida prius ueſtigia luſit:
Decepitq; pedes paſſim turmæq; uiriq;
Armaq; congeſta ſtrue deplorata iacebant.

Ecce etiam rigido concuſſæ flamine nubes
Exonerabantur: nec rupti turbine uenti
Deerant: ac tumida confractum grandine cælum.
Ipſæ iam nubes ruptæ ſuper arma cadebant:
Et concreta gelu ponti uelut unda ruebat:
Victa erat ingenti tellus niue: uictaq; cæli
Sydera: uicta ſuis hærentia flumina ripis:
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arua.
Qualis caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades: aut toruo Iuppiter ore
Cum ſe uerticibus magni demiſit olympi:
Et periturorum deiecit tæla gigantum:
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces.
Interea uolucer motis conterrita pennis
Fama uolat: ſummiq; petit iuga celſa palatii:
Atq; hæc Romano toniton ferit omnia ſigna:
Iam claſſes fluitare mare: totaſq; per alpes
Feruere germano perfuſas ſanguine turmas.
Arma: cruor: cædes: incendia: totaq; bella
Ante oculos uolitant ergo pulſata tumultu
Pectora: perq; duas ſcinduntur territa cauſas.
Huic fuga per terras: illi magis unda probatur:
Et patriæ eſt pontus: & iam tutior eſt magis arma
Qui tentata uelit: ſatiſq; iubentibus acti
Quantum quiſq; timet: tantum fugit: ocyor ipſe:
Hos inter motus populus miſerabile uiſu
Quo mens icta iubet deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga: debellatiq; quirites

Rumoris ſonitu mœrentia tecta relinquunt.
Ille manu trepida natos tenet:ille penates
Occultat gremio:deploratumq; relinquit
Limen:& abſentem uotis interficit hoſtem.
Sunt qui coniugibus mœrentia pectora iungant:
Grandæuoſq; patres oneris ignara iuuentus
Id pro quo metuit tantum trahit:omnia ſecum
Hinc uehit imprudens prædamq; in prælia ducit.
Ac uelut ex alto cum magnus inhorruit auſter:
Et pulſas euertit aquas:non arma miniſtris
Non regimen prodeſt:ligat alter pondera pinus:
Alter tuta ſinu tranquillaq; littora quærit:
Hic dat uela fugæ:fortunæq; omnia credit.
Quid tam parua quæror? gemino cū conſule Magnus:
Ille tremor ponti:ſæuiq; repertor hydaſpis:
Et piratarum ſcopulus modo:quem ter ouantem
Iuppiter horruerat:quem fracto gurgite pontus:
Et ueneratus erat ſummiſſa boſphoros unda:
Proh pudor imperii deſerto nomine fugit:
Vt fortuna leuis Magni quoq; terga uideret.
Ergo tanta lues diuum quoq; numina uidit:
Conſenſitq; fugæ cæli timor.ecce per orbem
Mitis turba deum terras exoſa furentis
Deſerit atq; hominum damnatum auertitur agmen.
Pax prima ante alias niueos pulſata lacertos
Abſcondit galea uictum caput:atq; relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum:
Huic comes it ſyncæra fides:& crine ſoluto
Iuſticia:ac mœrens lacera concordia palla.

At contra ſedes herebi qua rupta dehiſcit:
Emergit late Ditis chorus: horrida erynis
Et Bellona minax: facibuſq; armata Megera:
Lethumq; : inſidiæq; : & lurida mortis imago.
Quas inter furor abruptis ceu liber habenis
Sanguineum late tollit caput: oraq; mille
Vulneribus confoſſa cruenta caſſide uellat.
Hæret detritus leuæ Mauortius umbo
Innumerabilibus tælis grauis: atq; flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra deos: mutataq; ſydera pondus
Quæſiuere ſuum. nanq; omnis regia cæli
In partes deducta ruit: primũq; Dione
Cæſaris acta ſui ducit: comes additur illi
Pallas: & ingentem quatiens Mauortius haſtam:
Magnaq; cum Phœbo ſoror & Cyllennia proles
Excipit: ac totis ſimilis Tirinthius actis.
Intremuere tubæ: ac ſciſſo diſcordia crine
Extulit ad Superos ſtygium caput. huius in ore
Concretus ſanguis: concuſaq; lumina flebant.
Stabant irati ſcabra rubigine dentes:
Tabo lingua fluens: obſeſſa draconibus ora.
Atq; inter toto laceratam pectore ueſtem
Sanguineam tremula quatiebat lampada dextra.
Hæc ut cocyti tenebras & tartara liquit:
Alta petit gradiens iuga nobilis appennini:
Vnde omnes terras atq; omnia littora poſſet
Aſpicere: ac toto fluitantes orbe cateruas:
Atq; has erupit furibundo pectore uoces.

Sumite nunc gentes accenſis mentibus arma:
Sumite:& in medias immittite lampadas urbes.
Vincetur quicunqꝫ latet.non fœmina ceſſet:
Non puer:aut æuo iam deſolata ſenectus.
Ipſa tremat tellus.lacerataqꝫ tecta rebellent.
Tu legem Marcelle tene:tu concute plebem
Curio:tu fortem neu ſupprime Lentule martem.
Quid porro tu diue tuis cunctaris in armis?
Non frangis portas? non muris oppida ſoluis?
Theſauroſqꝫ rapis? neſcis tu Magne tueri
Romanas acies:epidauria mœnia quære:
Theſſalicoſqꝫ ſinus humano ſanguine tinge.
Factum eſt in terris quicquid diſcordia iuſſit.

Cum hæc Eumolpus ingenti uolubilitate effudiſſet:tandē Cratona uenimus.ubi quidē paruo diuerſorio refecti:poſtero die ampliori fortitudine domum quærentes incidimus in turbam hæredipetarū ſciſcitantiū quid genus hominū:aut unde ueniremus. Ex præſcripto ergo cōſilii cōmunis exaggerata uerboꝝ uolubilitate unde aut qui eſſemus haud dubie credētibus indicauimus. Procedentibus demū longius:rogaui ancillā ut platea noua duceret dominā.placuit ancillæ conſiliū.Itaqꝫ collegit altius tunicā: flexitqꝫ ſe in cadophona qui ambulatiōi hærebat.nec diu morata dominā ꝑducit latebris:lateriqꝫ meo applicat mulierem omnibus ſimulacris emendatiorem. Nulla uox eſt quæ formā eius poſſit comprehēdere: nā quicquid dixero minus erit.Crines ingenio ſuo flexi per totos ſe humeros effuderāt frons minima:& quæ radices capilloꝝ retro flexerat.& ſupercilia uſqꝫ ad malarum ſcripturā currentia:

& fuſus cõfinio luminũ pene permixta:oculi clariores ſtel lis extra lunã fulgentibus:nares paululum inflexæ:& oſcu lum quale Praxiteles habere Dianã credidit.Iam mẽtũ.iã ceruix.iam manus.iam pedũ candor intra auri gracile uin culum poſitus parium marmor extinxerat:Itaq; tunc pri/mum Doxida uetus amator contempſi.

Quid factum eſt quod tu proiectis Iupiter armis
Inter cælicolas fabula muta taces?
Nunc erat a torua ſummittere cornua fronte:
Nunc pluma crines diſſimulare tuos.
Hæc uera eſt Danae.tempta modo tangere corpus:
Iam tua flãmifero membra calore fluent

Delectata illa riſit tam bladũ: ut uideretur mihi plenũ os extra nubem luna proferre:mox digitis gubernantib9 uo/cem:ſi non faſtidis inquit fœminã ornatam:& hoc primũ anno uirum expertam:concilio tibi o iuuenis ſororem ha/bet & tu quidem fratrẽ:neq; enim me piguit quærere:ſed quid prohibet & ſororem adoptare? eodem gradu uenio: tu tamẽ dignare & meum obſculum cum libuerit cogno/ſcere. Imo inquã ego per formã tuam te rogo:ne faſtidias hominẽ peregrinum inter cultores admitttere:inuenies re ligioſum ſi te adorari permiſeris.ac ne me iudices ad hoc templũ gratis accedere:dono tibi fratrem meũ. Quid ni inquit illa donas eum:ſine quo non potes uiuere:ex cuius oſculo pẽdes:quẽ ſic tu amas:quẽadmodum ego te uolo. Hæc ipſa cum diceret:tanta gratia conciliabat uocem lo/quẽtis:tam dulcis ſonus pertentabat aera:ut putares inter aures canere ſirenum concordiã. Itaq; miranti:& toto mi/hi clarius cælo neſcio qd relucente:libuit nomẽ deæ quæ/

rere. Itaq; inquit non dixit tibi ancilla mea Circem me uo
cari? non ſum quidem ſolis ꝓgenies: nec mea mater dum
placet: libētis mundi curſum detinuit. habeo tamen quod
cælo imputem: ſi non fata coniunxerunt. Imo iam neſcio
quid tacitis cogitationibus deus agit. nec ſine cauſa belie/
no nece amat. ſed inter hæc noīa magna fax ſurgit. Sume
ergo amplexū ſi placet. neq; eſt quod curioſum aliquē ex/
timeſcas. longe ab hoc loco frater eſt. Dixit hæc Circe: im
plicitumq; brachiis mollioribus pluma deduxit in terram
uario gramine indutam.

Idæo quales funditur de uertice flores
Terra parens: cum ſe confeſſo uinxit amori
Iuppiter: & toto concepit pectore flammas:
Emicuere roſæ: rideto; & molle ciperen:
Albaq; de uiridi riſerunt lilia prato.
Talis humus uenerem molles clamauit in hærbas.

In hoc gramine pariter compoſiti mille oſculis quærentes
uoluptatem robuſtam.

Nocte ſoporifera ueluti cum ſomnia ludunt
Errantes oculos: effoſaq; protulit aurum
In lucem tellus: uerſat manus improba furtum:
Theſauroſq; rapit: ſudor quoq; proluit ora:
Candidiorq; dies ſecreto fauit amori:
Et mentem timor altus habet: ne forte grauatum
Excutiat gremium ſecreti conſcius auri.
Mox ubi fugerunt eluſam gaudia mentem:
Veraq; forma redit: animus quod perdidit optat:
Atq; in præterita ſe totus imagine uerſat.

Cubiculū autē meū chryſis intrauit: codicilloſq; mihi do/

minæ ſuæ reddidit: in quibus hæc erant ſcripta. Si libidi/noſa eſſem: quærerer decepta: nūc & gratias langori ago: in umbra uoluptatis diutius luſi. quid tamē agas quæro: & an tuis pedibus perueneris domū. negant enim medici ſine neruis poſſe ire. Narrabo tibi adoleſcens: paralyſim caue. nunquā ægrum tam magno periculo uidi. mediuſſi dius iam periſti. quid ſi idem frigus genua manuſq; tenta/uerit tuas: licet ad tubicines mittas. Quid ergo eſt? etiam ſi grauem iniuriam accepi: homini tam miſero non inui/deo medicinā. Si uis ſanus eſſe: Gytona roga. recipies inq neruos tuos: ſi triduo ſine fratre dormieris. nā ꝙ ad me atti net non timeo ne quis inueniatur: cui nō minus placeam. nec ſpeculum mihi: nec fama mentit᷑. Vt intellexit Chry/ſis me perlegiſſe totū conuitium: ſolent inquit fieri: & præ cipue in hac ciuitate: in qua mulieres etiam lunam dedu/cunt. Itaq; huius quoq; rei cura agitur: reſcribe blandius dominæ animūq; candida humanitate reſtitue. Ve℞ enim fatendum: ex qua hora iniuriam accepit: apud ſe non eſt. Libenter quidē parui ancillæ: uerbaq; codicillis talia im/poſui Olienos Circæ ſalutē. Fateor domina me ſæpe pec/caſſe. nam & homo ſum: & adhuc iuuenis nunquā tamen ante hunc diem uſq; ad mortē deliqui. habe inquā confi/tentem reum. quicquid iuſſeris merui. proditionem feci: homines occidi: templum uiolaui. in hæc facinora quære ſuppliciū. ſiue occidere placet: ferro meo uenio. ſiue uer/beribus contenta es: curro nudus ad dominam. Id tantum memento non me ſed inſtrumenta peccaſſe. paratus miles arma nō habui. qs hæc turbauerit neſcio. forſitan animus anteceſſerit morā corporis: forſitan dum omni cōcupiſco

uoluptatem tempore: conſumpſi. uon inuenio quod feci. Paralyſim tamen cauere iubes: tanquã maior fieri poſſit: quæ abſtulit mihi per quod etiam te habere potui. Summa tamẽ excuſationis meæ hæc eſt: placebo tibi: ſi me culpam emendare dimiſeris.

Nobilis æſtiuas platanus diffuderat umbras:
Et baccis redimita daphne: tremulæq; cupreſſus:
Et circuntonſæ trepidanti uertice pinus
Has inter ludebat aquis errantibus amnis
Spumeus: & querulo uexabat rore capillos.
Dignus amore locus. teſtis ſilueſter laſdon
Atq; urbana progne. quæ circum gramina fuſe
Ac moles uiolas. cantu ſua rura colebat.

Fremebat illa reſoluta marmoreis ciuibus aureum tortũ: myrtoq; florenti quietum uerberabat. Itaq; ut me uidit: paulullum erubuit: heſternæ ſcilicet iniuriæ memor. deinde ut remotis omnibus ſecundum inuitantem conſedi: ramum ſuper oculos meos poſuit: & quaſi pariete interiecto audacior facta: quid inquit paralytice: & quid hodie totus ueniſti? rogas inquam ergo potius quam temptas? totoq; corpore in amplexum eius immiſſus: nõ precantis uſq; ad ſatietatem oſculis fruor. Quod ſolum igitur ſaluo pudore poteram contingere: langorem putaui: conditusq; lecticulo totum ignem furoris in eam conuerti: quæ mihi omniũ ue malorum cauſa fuerat.

Ter corripui terribilem manu bipennem:
Ter languidior colliculi repente thyrſo
Ferrum timui: quod trepido dabat male uſum.
Nec iam poteram: quod modo conficere libebat:

Nãqꝫ illa metu frigidior rigente bruma
Confugerat in uiſcera mille operta rugis.
Iam non potui ſupplicio caput aperire
Sed furciferæ mortifero timore luſis
Ad uerba magis quæ poterant nocere fugi.

Erectus igitur in cubitũ: ac fere oratione uexaui contuma
cem. qd dicis inq̃ omniũ hominũ deorũqꝫ pudor? nam ne
nominare qdem te inter res ſerias fas eſt: hoc de te merui:
ut me in cælo poſitũ ad inferos traheres?

Illa ſolo fixos oculos diuerſa tenebat.
Nec magis incepto uultus ſermone mouetur
Quam lentæ ſalices laſſoue papauera collo.

Nec minus ego tam fœda obiurgatione finita pœnitentiã
agere ſermonis mei cœpi: ſecretoqꝫ rubore ꝑfundi ꝙ obli/
tus uerecũdiæ meæ tũ ea parte corporis uerba contulerim
quã ne ad cognitionẽ qdem admittere ſeuerioris notæ ho/
mines ſolent. Mox pertricata diutius fronte: quid aũt ego
inq̃ mali feci: ſi dolorem meũ natali conuitio exoneraui?
aut qd eſt ꝙ in corpore humano uẽtri maledicere ſolemus
aut gulæ capitiqꝫ etiam cum ſæpius dolet. qd? nũ ut Vly/
xes cum corde litigat ſuo?

Quid me ſpectatis conſtricta fronte Catones?
Damnatiſqꝫ nouæ ſimplicitatis opus?
Sermonis puri non triſtis gratia ridet.
Quodqꝫ facit populus candida linga refert:
Nam quis concubitus ueneris qui gaudia neſcit?
Quis petit in tepido membra colore thoro?
Ipſe pater ueri doctus Epirus in arce
Iuſſit: & hanc uitam dixit habere deos.

Hac declamatione finita Gytona uoco:& narra mihi inq̃ frater:ſed eam ſi de ea nocte: qua te mihi Aſcyltos ſubdu/xit uſq; iniuriam uigilauit: an contentus fuit uidua pudi/caq; nocte: Tetigit puer oculos ſuos:cōceptiſq; iurauit uer bis ſibi ab Aſcylto nullam uim factam:poſitoq; in limine genu ſic deprecatur ſua uictima uerſu.

Nympharum Bacchiq; comes:quem pulchra Dione
Diuitibus ſiluis numen dedit:inclyta paret
Cui leſos uiridiſq; thaſos:quem lydus adorat
Septifluus:templūq; tuis imponit hipeplis:
Huc ades:& Bacchi tutor dryadumq; uoluptas:
Sed timidas admitte preces.non ſanguine triſti
Perfuſus uenio:non templis impius hoſtis
Admoui dextram:ſed inops:& rebus egenis
Attritus:facinus non toto corpore feci
Q uiſquis inops peccat minor eſt reus.hac prece quæſo
Exonera mentem:culpæq; ignoſce minori.
Et quandoq; mihi fortunæ arriſerit hora:
Non ſine honore tuum patiar decus ibit ad aras:
Corniger & querulæ feſtus ſuis hoſtia lactens:
Spumabat pateris hornus liquor:& ter ouantem
Circa delubrum greſſum feret ebria pubes.

Cum hæc ago:ſolertiq; cura depoſito meo caueo:intrauit delubrū anus laceratis crinibus atraq; ueſte deformis:ex/tra quæ ueſtibulum me iniecta manu duxit:ac me iterum in cellam ſacerdotis nihil recuſantem perduxit:impulitq; ſupra lectum:& arundinē rapuit oſtio:iterūq; nihil reſpō dentem mulctauit.ac niſi primo quaſſata arundo impetū uerberantis minuiſſet:forſitan etiā bracchia mea caputq;

fregiſſet. Ingemui eo utiq̄ ꝑpter maſcarpionē: lachrimiſq̄ ubertim manātibus obſcuratū dextra caput ſup puluinar inclinaui. Nec minus illa fletu confuſa altera parte lectuli ſedit: ætatiſq̄ lōge morā tremulis uocibus cœpit accuſare. Interuenit ſacerdos: qd nos inquit in cellam meā tāq̄ ante recens buſtū ueniſtis? O inquit Genotra hunc adoleſcentē quem uides malo aſtro natus eſt. nanq̄ neq̄ puero puella bona ſua uendere poteſt. ad ſummā qualem putas eſſe: qui de Circes thoro ſine uoluptate ſurrexit?

Quicquid in orbe uides paret mihi: florida tellus
Cum uolo ſpiſſatis areſcit languida ſuccis:
Cum uolo fundit aquas ſcopulis: atq̄ horrida ſaxa
Niliades iaculantur aquas. mihi pontus inertes
Summittit fluctus: zephiriq̄ tacentia ponunt
Ante meos ſua flabra pedes. mihi ſua flumina parent.
Hircanæq̄ tigres: iuſſi & ſeruire dracones.
Quid leuiora loquar? lunæ deſcendit imago
Carminibus deducta meis: trepiduſq̄ furentes
Flectere phœbus equos reuoluto cogitur orbe.
Tantum dicta ualent. tauroꝝ flamma quieſcit
Virgineis extincta ſacris. phœbeia Circe
Carminibus magicis ſocios mutauit Vlixis
Protheus eſſe ſolet quicquid libethis ego callens
Artibus idæos frutices in gurgite ſiſtam:
Et rurſus fluuios in ſummo uertice ponam.

Inhorrui ergo tali fabulatione cōterritus: anumq̄ diligentius inſpicere incœpi. Ergo Genotra exclamat impio parate mox incincta quadrato pallio cucumā ingentē foco apposuit: deterſiſq̄ curioſe manibus inclinauit ſe in lectum:

ac me ſemel iterumq; baſiauit:ſimulq; pannum de carna/
rio detulit furca:in quo faba erat ad uſum repoſita. Vt ſol
uit ergo licio pannũ:partẽ leguminis ſuper menſam effu/
git:iuſſitq; me diligenter purgare. Seruio ego impio:gra/
naq; ſordidiſſimis putaminib9 ueſtita curioſa manu ſegre
go. At illa inertiam meam accuſans improbat. tollit:den/
tibus quæ folliculos perite ſpoliat:atq; in terrã ueluti mu/
ſcarum imagines deſpuit. Mirabile quidẽ paupertatis in/
genium:ſingularemq; rerum quaſdam artes.

Indum non fulgebat ebur quod inhæſerat auro:
Nec iam calcato radiabat marmore terra
Muneribus deluſa ſuis:ſed crate ſaligna
Impoſitum cereris uacuæ nemus:& noua terræ
Pocula:quæ facili uilis rota fixerat actu.
Hinc molli ſcille latus:& de candice lento
Vimineæ lances:maculataq; teſte lyæo:
Et paries circa palea ſatiatus inani:
Fortuitoq; luto clauus numerabat agreſtes:
Et uiridi iunco gracilis pendebat arundo.
Præterea quæ fumoſo ſuſpenſa tigillo
Conſeruabat opes humilis caſa mitia ſeruo
Inter adoratas pendebat texta coronas
Et timbræ ueteres:& paſſis ima racemis.
Q ualis in actæa quondam fuit hoſpita terra
Digna ſacris Hæcates:quã muſa loquentibus annis
Baccineas ueteres uiuando tradidit æuo:

Tum illa carnis etiam paululum delibat:& dum coæqua
le natalium ſuorum ſynciput in carnarium furca reponit:
fracta eſt putris ſella;quæ ſtaturæ altitudinem adiecerat:

anumq; pondere ſuo deiectam ſuper focum mittit:fran/
gitur ergo ceruix cucunæ:ignemq; cõualeſcentem reſtrin/
guit:atq; totam faciem excitato funere perfudit. Conſur/
rexi equidem turbatus:anumq; non ſine riſu erexi. Itaq;
ad caſæ oſtiolum proceſſi:& ecce anſeres ſacri impetum
in me faciunt:fœdoq; ac ueluti rabioſo ſtridore circunſi/
ſtunt trepidantem.atq; alius tunicam meam lacerat alius
uincula calciamentorum reſoluit ac trahit : unus etiam
dux ac magiſter ſæuiciæ non dubitauit crus meum ſer/
rato uexare morſu. Oblitus itaq; nugarum pedem men/
ſulæ extorſi: cœpiq; pugnaciſſimum animal armata eli/
dere manu.nec ſatiatus defunctorio ictu morte me anſe/
ris uindicaui.

Tales herculea ſtymphalidas arte coactas
Ad cælum fugiſſe reor.peneq; fluentes
Harpyias:cum furtiuo maduere ueneno
Fallaces æpule.tremuit perterritus æther
Planctibus inſolitis:confuſaq; regia cæli.

Cum protuli anſerem:anus ut uidit tam magnum æque
ſuſtulit clamorem:ut putares iterum anſeres limen intraſ/
ſe.cõfuſus itaq; & nouitate facinoris attonitus quærebam
quid excanduiſſet:aut quia anſeris potius q̃ mei miſere/
retur. At illa comploſis manibus ſcelerate inquit & loque
ris:neſcius q̃ magnũ flagitium admiſeris. Occidiſti Pria/
pi delitias:anſerem omnibus matronis acceptiſſimũ.Itaq;
ne te putes nihil egiſſe:ſi magiſtratꝰ hoc ſcierit:ibis in cru
cem.polluiſti ſanguine domiciliũ meũ inuiolatum.feciſti
ut me qſqs uoluerit inimicus ſacerdotio pellat.

Quiſquis habet nummos ſecura nauiget aura:
Fortunamq; ſuo temperet arbitrio.
Vxorem ducat Danaen: ipſumq; licebit
Acriſium iubeat credere quod Danaen.
Carmina componat: declamet: concrepet: omnis
Et peragat cauſas: ſitq; Catone prior:
Iuriſconſultus paret non paret habento
Atq; eſto quicquid Seruius & Labeo.
Multa loquor: quid uis nummis præſentibus optat:
Et ueniet, clauſum poſſidet arca Iouem.

Τελοσ

Impreſſum Venetiis per Bernardinum Venetum
De Vitalibus Anno domini. M. cccc. xcix.
Die. xxiii. Menſis Iulii.